ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਜੂਨ 27, 1986

June 27, 1986

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ।

ਸਪਤਾਹਿਕ

Second Class Mail Reg. No. 5991

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Canada Darpan — Punjabi Weekly Newspaper

WEEKENDING JUNE 27, 1986 Vol. 5 No. 25 Price 35¢ Out of Greater Vancouver 50¢ Ph. (604)581-4473

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ :-

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਹੈਮਿਲਟਨ — 'ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ' ਦੇ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰ — ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ (ਕੈਮਲੂਪਸ), ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਬਰੈਂਪਟਨ), ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਥਿਆੜਾ (ਹੈਮਿਲਟਨ), ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਅ (ਹੈਮਿਲਟਨ), ਸਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀਆਂ (ਹੈਮਿਲਟਨ), ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਊਲ (ਹੈਮਿਲਟਨ) ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜ ਦਸ ਵਜੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਹੈਮਿਲਟਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣਾ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ, ਤੇਲ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਬਾਗੜੀ ਕੈਮਲੂਪਸ ਤੋਂ ਫੜਿਆ

ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ ਨੂੰ ਕੈਮਲੂਪਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਬਰ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਹੈਮਿਲਟਨ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਬਰਨਬੀ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ।

ਤਿੰਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਫੜੇ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਟਰਾਂਟੋ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੈਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਉਤਰੇ ਸਨ ਪਰ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਮੋੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਟਰਾਂਟੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਜਿਥੇ ਪੁਲਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਹ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸਨ — ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਲੰਡਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਲੰਡਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਉਤੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜਾਰੀ

'ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ' ਅਨੁਸਾਰ ਆਰ. ਸੀ. ਐਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੂਖਮ ਯੰਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨੇਹੇ, ਫੋਨ ਆਦਿ ਚੈਕ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਊਬੈਕ, ਓਨਟੇਰੀਓ, ਬੀ. ਸੀ. ਆਦਿ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਸਨ।

ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਵੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਅ, ਜੋ ਜਥੇ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਘਰ 25 ਪੁਲਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟਰਾਂਟੋ ਦਾ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ 1 ਵਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਰੈਂਪਟਨ ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਥਿਆੜਾ ਤੇ ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਫੜੇ ਗਏ।

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਅ, ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਉਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਕੇ ਟਰਾਂਟੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਓਨਟੇਰੀਓ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਹੈਮਿਲਟਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੱਜ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ੀ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਹੈਮਿਲਟਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਜੱਜ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੇਸ਼ੀ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਥੇ ਪੁਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਵੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਲੁਹਾ ਲਈਆਂ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ 9 ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੀ। [illegible] ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਗਿਬਨਜ਼ ਫੇਰ ਵਕੀਲ

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਡੇਵਿਡ ਗਿਬਨਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਡੰਕਨ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਮਾਰ ਦੀ ਵਕੀਲ ਸੀ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

14 ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁੱਜਣੇ ਸਨ

ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਉਡਾਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਕ ਥਾਂ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਫਿਰ 14 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਵਾਰਤਾ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਆਰ. ਡੀ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਕਾਲੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ 70000 ਏਕੜ ਤੋਂ ਸਾਫ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 13 ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਬਾਅ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋ ਲੋਕ ਦਲ ਲੀਡਰਾਂ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਐਸ. ਸੀ. ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੈ।

ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੋਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰ ਉਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਹੋਵੇ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪੈਂਥਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ

ਜਲੰਧਰ — ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੋਈ ਇਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੀਫੈਂਸ ਸੁਕੇਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤਗਾਰਦਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇੰਟਰ, ਏਟਕ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਯੂ., ਬੀ. ਐਮ. ਐਸ., ਐਚ. ਐਮ. ਐਸ. ਅਤੇ ਯੂ. ਟੀ. ਸੀ. ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਬੜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲ ਦੇ 23 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ' ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

ਬਾਦਲ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਖਤਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲ ਦੇ 23 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲਬਦਲੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਵੱਖ ਨਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਕ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦੇ 22 ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਉਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਧੜਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ।

ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ 23 ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੜ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਲੰਕਾ ਵਿਚ 26 ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ

ਕੋਲੰਬੋ — ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ 26 ਤਾਮਿਲ ਲੋਕ ਹਲਾਕ ਹੋਏ। ਤਿੰਨ ਵੈਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਸਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਵਿਚ 21 ਤਾਮਿਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ।

25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੈਵਰਧਨੇ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਉਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਰੇ

ਅਗਰਤਲਾ — ਤਿਰਪੁਰਾ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਕਿਰਲਾ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਥਾਰਕੂਲਾ ਲਾਗੇ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਟਰਾਈਬਲ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਦੇ ਚਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮਰੇ ਜਦ ਕਿ ਚੌਥਾ ਉਦੇਪੁਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ।

ਬਾਦਲ, ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

[illegible] ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਸਮੇਂ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ - ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੜੇ ਨੇ ਲੌਂਗੋਵਾਲ-ਰਾਜੀਵ ਸਮਝੌਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਰੁਧ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨੇਤਾ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੂਲਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚੋਂ ਛੁੱਟੀ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ — ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੋ-ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕੇ ਨਗੀਨਾ ਝੀਲ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੈਲਾਨੀ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ

[illegible]

ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਭਾਸ਼ਨ ਤਾਂ ਬੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਕ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੋ, ਜੋ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੇਵਾ ਲੱਗਣ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਛੱਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਤਕ ਜਿੰਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਲਾਈ ਗਈ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਪਾਸ ਹੁਣ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡੇਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਦਵੀ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕ ਕੇਵਲ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਲਾਹ ਕੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਮਰਿਆਦਾ ਉਤੇ ਦੂਹਰੀ ਮੋਹਰ ਲਗ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲ ਵੀ ਕੋਈ ਉਂਗਲੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਕਿਉਂ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ?

ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ

ਸਰੀ ਦਾ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਫਿਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਛੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੰਘਾਂ ਉਤੇ ਫੇਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ

ਲਾਹੌਰ — ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਰੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਫੇਰ ਇਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੰਜ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਉਤੇ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੱਠ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਨਾਲ ਚਾਰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਕੱਤਰ ਰਵੀ ਨਾਇਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ 1000 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1985 ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਵਿਲੀਅਮਜ਼ਲੇਕ ਦਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਚਾਰਜ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ

ਵਿੰਨੀਪੈਗ — ਇਥੇ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਭਾਰਤੀ ਐਕਟਿੰਗ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੇ. ਪੀ. ਫੇਬੀਅਨ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜਦ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ੁਰਮ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਹੁੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਐਕਟਿੰਗ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫੇਬੀਅਨ ਉਤੇ ਗੰਦੇ ਆਂਡੇ ਸੁੱਟੇ ਸਨ ਅਤੇ ਖਿਚ-ਧੂਹ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਤਲ ਹੋਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਇਥੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੇ ਇਕ ਟੋਲੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਮਠੜੇਵਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਵਲੋਂ ਜੱਜ ਦੀ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਕਲਰਕ ਇਥੋਂ 32 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੁੱਤਾ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਬੰਬ ਚਲਣ ਲੱਗੇ

ਪੇਸ਼ਾਵਰ — ਇਥੇ ਇਕ ਸਿਨਮੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੰਬ ਚਲਣ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਪੁਲਸੀਏ ਥਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਏ ਅਤੇ 25 ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਪਰਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਦੋਸ਼

'ਕੈਨੇਡਾ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ' — ਪਰਮਾਰ

ਟਰਾਂਟੋ — 'ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ' ਨੇ ਇਕ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵੀਰਵਾਰ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਜੋ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਦੁਖੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੰਜ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।'

ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ 100 ਕੁ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਗਰਦਾਨਦੀ ਹੈ।

ਪੀ. ਜੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅਧੀਨ ਰਖਾਉਣ ਦੀਆਂ 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ'

ਬਰਨਾਲਾ — ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 21 ਜੂਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਉਲਝਣਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦਾ ਇਕ ਹਿਸਾ ਜੋ ਸਦਾ ਫਿਰਕੂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੰਗੜਾ ਹੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਉਹ ਪੀ. ਜੀ. ਆਈ., ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾ ਉਹ ਬੜੀ ਚੁਸਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵਾਲ਼ੇ ਅਦਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਤਹਿਤ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਕੀ ਹਰਜ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਉਹ ਆਪ ਸਿੱਧੀ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਥਿਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਰਾਏ ਪੰਜਾਬ ਪੱਖੀ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾਵੇ।

'ਹਿੰਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਕਰਦੇ ਹਨ' — ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ

ਵੈਨਕੂਵਰ — ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਉਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟ' ਹਨ।

ਲਗਦੈ ਕਿਧਰੇ ਫੇਰ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚੋਂ ਹੱਕ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਉਠਿਆ ਹੈ,
ਛੱਤਾਂ ਉਤੇ ਲੋਕ ਚੜ੍ਹੇ ਨੇ ਸਭ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ ਹੈ.
ਚੱਪੇ-ਚੱਪੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਦਸੇ, ਕਦਮ-ਕਦਮ 'ਤੇ ਮੌਤ ਖੜ੍ਹੀ,
ਮੋੜ-ਮੋੜ 'ਤੇ ਕਾਤਲ ਡਾਕੂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੰਜਰ ਹੈ.
ਉਸ ਕਾਫਲੇ ਦਾ ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਜੋ ਬਸ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਨਾ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਲ, ਨਾ ਕੋਈ ਜਿਸਦਾ ਰਹਿਬਰ ਹੈ

ਅਟਵਾ ਵਿਚ ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਗਮ

ਅਟਵਾ — ਇਥੇ ਇਕ ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਗਮ 23 ਜੂਨ 1985 ਨੂੰ ਹੋਏ ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ 300 ਦੇ ਲਗਪਗ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 329 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

THE CANADA DARPAN
(Punjabi Weekly Newspaper)
P.O.BOX 265
Surrey, B.C. V3T 4W8
Chief Editor: (Hon.) DARSHAN GILL
Art: N. DHALIWAL
All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।
Ph. 581-4473

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀਆ ਨੀਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਹੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਵੀ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰ ਬਿਆਨ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਲਝਾਉਣ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਕਮਿਸ਼ਨ — ਮੈਥਿਊ ਤੇ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਦੋਵਾਂ ਉਪਰ ਹੀ ਰਾਜਸੀ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੋੜਿਆ ਮਰੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਕੰਮ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦਾ ਰੇੜ੍ਹਕਾ ਸਦਾ ਲਈ ਖਤਮ ਕਰ ਗਿਆ ਪਰ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜੋ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹਿੰਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ 6000 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਜਦ ਭਜਨ ਲਾਲ ਕਾਬੂ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਸ ਦਿਨ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਅਠਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜਸੀ ਪਲੱਥੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਅਠਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀ।

ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਕੰਜੇ ਵਿਚ ਕਸ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਲਹਿਣਗੇ — ਜੇ ਨਾਂਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਸਿਰ ਉਤੇ ਲਟਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਸੀ ਸੂਤਰ ਇਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਮੁਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਅੱਜ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਮਾਣ ਕਰੀਏ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਹਰਿਆਣੇ, ਹਿਮਾਚਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਊਥਾਲ ਜਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ।

ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਰਹਿਤਲ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਭਰਾਵੱਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ—ਹਮਸਾਏ-ਮਾਂ-ਪਿਓ-ਜਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੈ, ਅਟੁੱਟ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਆਪਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਤਾਂਘ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਖੁਲ੍ਹੇ-ਡੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਵਿੱਚ, ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੇਪਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਉਸ ਤੋਂ ਚੰਗੇਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਆਦਰ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਣ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਿਗੂਣੀ ਹੈ, ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ, ਹਾਸੋ-ਹੀਣੀ ਹੈ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ

ਗੇਨਰਜ਼ ਮੀਟ ਪੈਕਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੜਤਾਲ ਉਪਰ ਇਕ ਨਿਗਾਹ :

ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ, ਸਾਧੂ

ਏਥੋਂ ਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪਰਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਥੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਏਨੀ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਇਸ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਝੱਅ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਕਾਫੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹੀ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਹੱਕ ਦਿਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦੌਲਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ (ਜੋ ਇਹ ਦੌਲਤ ਕਮਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ) ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇਹ ਹੈ ਸੰਨ 1943 ਵਿਚ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ 402 ਹੜਤਾਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਦੇਣਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। 1940 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੈਂਤੀ-ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਉਤਰਾ ਚੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਥੋਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨੇ ਹੱਕ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਏਥੋਂ ਦੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲਹਿਰ ਨੇ ਅਮੀਰ ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਦਾ ਦੀ ਟੱਕਰ ਦੀ ਸੇਧ ਨੂੰ ਛੱਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਹੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਰਮੁਖ ਕੰਮ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲਹਿਰ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜਕੇ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਸ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਥਾਵੇਂ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉਪਰ ਇਕ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਇਕ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਰੇਆਮ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਇਹ ਸਚਾਈ ਬਹੁਤ ਸਾਫ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਿਚ ਗੇਨਰਜ਼ ਮੀਟ ਪੈਕਿੰਗ ਪਲਾਂਟ (Gainers Meat Packing Plant) ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹੜਤਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਜਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਇਸ ਮੀਟ ਪੈਕਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੜਤਾਲ ਤੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਾਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਹੋਰ ਮੀਟ ਪੈਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੈਕਰਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਗੇਨਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ Peter Pocklington ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਇਸ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਨ 1984 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਹਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਮਿਲਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਨ 1984 ਵਿਚ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਣ ਦੀ ਦਰ 4.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਜਿਹੜੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਮੰਨ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਪੀਟਰ ਪੋਕਲਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋੜੂ ਢੰਗਾਂ ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਏ। ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਨੀਤੀ ਉਸਦੇ ਇਨਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਗੇਨਰਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਸਮਝੌਤਾ (Collective Agreement) ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਜੇ ਇਕੱਲਾ ਇਕੱਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਉਸਨੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਝੱਲ ਸਕੇ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਾੜੀ ਆਰਥਕ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਓਕ ਲੈਂਡ, ਕੈਲਾਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੀਟ ਪੈਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਹੈ।

(ਅ) ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇਕ ਮੈਨੇਜ਼ਮੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਿਓ ਬੋਲੇਨਜ਼ (Leo Bolanes) ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਕੀ ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਏਨੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਝੱਲ ਸਕਣ ਪਿਛੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਲਬਰਟਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਿਚ ਉਨੰਜਾ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਲੋਕ ਵਿਹਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਟਰਾਈਕ ਤੋੜਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੱਭਣੇ ਸੋਖੇ ਹਨ। ਪੀਟਰ ਪੋਕਲਿੰਗਟਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿਤਾ ਇਹ ਬਿਆਨ, "ਭੁੱਖੇ ਲੋਕ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਛੇਤੀ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ" ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਸਦਾ ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਲਬਰਟਾ ਦਾ ਲੇਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ 24 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ 'ਲਾਕ ਆਊਟ' ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਉਂ ਹੜਤਾਲ ਤੇ ਗਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ?

ਇਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੀਟਰ ਪੋਕਲਿੰਗਟਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰੱਖ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਪਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਗੇ। ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੀਂ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਗੇਟ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੜ ਬਲ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰ ਜਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਪਿਕਟ ਲਾਈਨ ਤੇ ਖੜੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਹੜਤਾਲੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ 500 ਦੇ ਲਗਭਗ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐਡਮਿੰਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਪੋਲੀਸ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਪਰਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਹਨ) ਕੁੱਝ ਸਵਾਲ ਉਠਦੇ ਹਨ :-

(1) ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੜਤਾਲ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫਾ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 5 'ਤੇ

ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੋ ਵਾਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਸੋਮਵਾਰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਮੰਗਲਵਾਰ। ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਖਰੜੇ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਇਵਜ਼ਾਨੇ ਵਜੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਤੁਰੰਤ ਮੰਨ ਲਿਆ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ 35 ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਹੁਣ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅੱਜ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਬਰਾਂ ਪੁਜਣ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਇਹ ਉਲਝਣ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਸਰਹੰਦ ਨਹਿਰ ਟੁੱਟੀ — ਇਕ ਪਿੰਡ ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੰਦ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾੜ ਪੈਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਘੁਟ ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਇਕ ਪੀਤਾ, ਇਕ ਪਲ ਛਾਵੇਂ ਬੈਠੇ ਸਾਂ,
ਪੀੜ ਵਿਹਾਜੀ ਉਮਰਾਂ ਭਰ ਦੀ ਪੱਛਿਆ-ਪੱਛਿਆ ਅੰਦਰ ਹੈ.

ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਬਚਾਉਣ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪੁਰਾਣੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਣ।

(2) ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਉਤੇ ਪੋਲੀਸ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਖਰਚ 35 ਤੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਸਾ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਟੈਕਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਏਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਬਰਾਬਰਤਾ ਭਰੇ' ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ 35 ਤੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀਟਰ ਪੋਕਲਿੰਗਟਨ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਬਾਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਡਮਿੰਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨਾਂ ਹੜਤਾਲੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅੱਠ ਜੂਨ ਨੂੰ 3500 ਦੇ ਲਗਭਗ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵਿਚ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਗੇਟ ਤੱਕ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਲਬਰਟਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ 10000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੂਹਰੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੈਵਲ ਦੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਦੂਸਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਦੇ।

ਇਕ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧਾਰਣ ਲੋਕਾਂ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਮੇਤ (ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕੱਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਕੜੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਕਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤੋੜਨ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਘਟਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨੀਵਾਂ ਕਰ, ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰਾਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮਝਣ) ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਨਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੱਕ ਖੁਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਾਨ-ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਮਿਆਂ ਉਪਰ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਉਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਖੜ ਸਕਾਂਗੇ।

ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਫੜੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਇਕ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਦੋ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਮੰਗਲਵਾਰ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਸੀਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਧੜੇ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਜਿਤਿਆ

ਕਲਕੱਤਾ — ਏਥੇ ਪੁਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚੇ ਦਾ 80 ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀਆਂ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਦਾ ਧੜਾ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਤਲ, ਖੋਹਾਂ ਤੇ ਡਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ ਕਤਲ

ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਸਕੂਟਰ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਉਸ ਦਾ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਜਾਰੀ

ਇਥੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਵਿਚ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਢਿੱਲ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੱਲ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਵੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜੈਵਰਧਨੇ ਰੂਸ ਜਾਣਗੇ

ਕੋਲੰਬੋ — ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ. ਆਰ. ਜੈਵਰਧਨੇ ਰੂਸ ਦੀ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਉਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੈਵਰਧਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਚ ਦੰਗੇ ਭੜਕੇ

ਇਲਾਹਾਬਾਦ — ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਤ ਗੰਭੀਰ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਕੰਟਰੋਲ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ — ਬਰਨਾਲਾ

ਬਠਿੰਡਾ — ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦੀਓਂ ਲਾਹੁਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਹ ਪੰਥ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 'ਕੌਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੋਖੀ ਤਾਕਤਾਂ' ਨਾਲ ਬਗਲਗੀਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਹੇ। ਇਥੋਂ ਕਰੀਬ ਤੀਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਮੌੜ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਇਕ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਨਸਰਾਂ ਦੀ ਪਿਠ ਠੋਕ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਥ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪਾ ਕੇ ਚਲਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗਰਦਾਨਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਲਈ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸਹੁੰ ਤੋੜ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰੰਤਰ ਲੜਾਈ ਲੜਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਤਾਕਤ —ਸਥਲ - ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਉਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨ, ਗੈਰਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਨਾਵਾਜਬ 'ਨਿਯੁਕਤੀ' ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਦੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ 'ਜਥੇਦਾਰ' ਵਜੋਂ ਥਾਪਣਾ ਦੀ ਉਹ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਸੱਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1966 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੋਈ ਮੋਰਚਾ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਗੀ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੈਲਿੰਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਹ ਚੈਲਿੰਜ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਬਰਨਾਲਾ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਾਲਕਾਂ ਚੋਣਾਂ ਅਜੇ ਨਹੀਂ — ਸਾਈਆਂਵਾਲਾ

ਜਲੰਧਰ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਈਆਂਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਗਰਪਾਲਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਗੜਬੜਜ਼ਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ "ਅਯੋਗ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ" ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਿਰਜਾ ਗਾਲਿਬ ਬਾਰੇ ਰੂਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪਰਸ਼ੀਅਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਮਿਰਜਾ ਗਾਲਿਬ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਕਿਰਤ, "ਮਿਰਜਾ ਗਾਲਿਬ, ਉਹਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ" ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਰੂਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਲੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੋਵੀਅਤ-ਹਿੰਦ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਤਾਲੀਆ, ਪਰਿਗਾਰੀਨਾ ਵਲੋਂ ਇਕ ਇੰਟਰਵੀਊ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਕਵੀ, ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਵੇ ਦੇ ਉਘੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਗਾਲਿਬ ਦੇ ਰੰਗੀਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਿਗਾਰੀਨਾ ਨੇ ਗਾਲਿਬ ਉਤੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਥੀਸਜ "ਗਾਲਿਬ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ" ਉਪਰ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1972 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਡਾ. ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ 1978 ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲਾਸਕੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਰੂਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਵੀ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਟੰਗਿਆ ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕਲੰਡਰ ਹੈ .
ਦਿਨਾਂ, ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰੀਖਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਕ ਲਸ਼ਕਰ ਹੈ .
ਇਕ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਜੋ ਘਿਰਿਆ ਲਸ਼ਕਰ ਅੰਦਰ ਹੈ,
ਉਸ ਦੇ ਬੁਲ੍ਹੀ ਥਲ ਮਚਦਾ ਹੈ, ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ .

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ

ਵੈਨਕੂਵਰ — ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਦਸਤਖਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਲਈ 16 ਹਫਤਿਆਂ ਦੀ ਬੰਦੋਗਿਰੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਸਤਖਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :-

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਏਰੀਏ ਲਈ :
852-2503

ਦੋ ਸੌ ਸਿਖ ਯੁਵਕ ਅਖੌਤੀ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਮਰੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਸਿੱਖ ਯੁਵਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਰੁਪਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੀ, 'ਅਖੌਤੀ' ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਕਾਹਲੋਂ' ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਥੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਠ ਯੁਵਕ ਤਾਂ ਕਾਹਲੋਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਹੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲੀਸ ਜੇ. ਐਫ. ਰਿਬੇਰੋ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਖਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੈਲ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਇਕ ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਫਾਇਆ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਘਰੋ ਘਰੀ ਜਾ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਯੁਵਕਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਅਣਦੱਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਤੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵਿਖਾ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖ ਯੁਵਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰਕੇ ਬੇਕਸੂਰ ਯੁਵਕਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜਾਉਣ ਵਿਚ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਾਈਚਿਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਲੜਾਈ 'ਚ ਪੰਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀ ਹਲਾਕ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ — ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲੱਦਾਖ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਅਠਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਾਈਚਿਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਵਾਈ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਈਚਿਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਉਤੇ ਉਡਾਣ ਭਰੀ। ਇਹ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਈਚਿਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਉਹ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਅਫਗਾਨ ਰਿਫਿਊਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਸਾਈਚਿਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਈਚਿਨ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਕਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗੜਬੜ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਸਾਈਚਿਨ ਦੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਈ 1985 ਤੋਂ ਇਸ ਚਾਲੀ ਮੀਲ ਲੰਬੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਚਲ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਉਤੇ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਉਚਾਈ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 21 ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ — ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ 'ਚ ਆਏ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ 21 ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨੀਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੌਕੀਆਂ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਥੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰ. ਪੀ. ਐਸ. ਪਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ 35 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ ਕਾਇਮ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚੌਕੀਆਂ ਪਲਟੂਨ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਸਰੀ ਚੌਕੀ ਵਿਚਾਲੇ ਰੇਡੀਓ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅੰਦਰ ਦਿਨ ਸਮੇਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਵਲੰਟੀਅਰ ਫੋਰਸ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੁੱਜਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲੇ ਅੰਦਰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 24 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਕਾਹਲੋਂ ਧੜੇ) ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 'ਧਰਮ ਯੁੱਧ' ਮੋਰਚਾ ਤਾਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਗੂ ਨੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਸਿਆਰੇ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿਸਾ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਹਿਜ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟਮਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪੂਰੇ ਸਾਹਸ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਫੋਰਸ

ਬਟਾਲਾ — ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸ ਨੇ ਦਬੁਰਜੀ ਅਤੇ ਸਰਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਫੋਰਸ ਦੇ ਆਫਿਸ ਸੈਕਟਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਸੋਨੀਪਤ — ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਹਿਤ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹਰਿਆਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਕਤੀ ਨੇ ਰਾਜ ਭਰ 'ਚ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਸਾ 'ਤੇ ਉਤਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਆਗੂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ (ਲੋਕ ਦਲ) ਤੇ ਡਾ. ਮੰਗਲ ਸੇਨ (ਭਾਜਪਾ) ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ

ਜਲੰਧਰ — ਸਿਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲੀਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਲੰਧਰ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੱਲੀ ਨੂੰ ਦੋ ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚੋਂ ਦੌੜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਵਾਧਾ

ਲੰਡਨ — ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਏਸ਼ਿਆਈ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਸਲੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਨਸਲੀ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਸਲੀ ਹਮਲੇ ਹੁਣ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਗਲਾਸਗੋ ਦੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਹਰ ਹਫਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਭੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਤੇ ਨਸਲੀ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

---

0 ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂ ? ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ—ਸਮਗਲਿੰਗ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ.

—ਸਮਗਲਿੰਗ ਪਿਛੋਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ.

0 ਨੇਤਾ ਦੀ ਟੋਪੀ, ਐਕਟਰਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਡੰਡੇ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰੋ.

—ਡੰਡੇ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਐਕਟਰਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਨੇਤਾ ਦੀ ਟੋਪੀ ਵਿਚ ਛਾਣ ਕੇ ਪੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

0 ਕਈ ਲੋਕ ਆਪਣੀ-ਕਬਰ ਆਪ ਖੋਦਦੇ ਹਨ.

—ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬਚਾਣ ਲਈ.

0 ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ?

—ਮੌਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ.

ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੋ

ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ — ਰਾਜੀਵ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੌਤ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਸਮੇਂ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਯੁਵਕ ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹਨ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਸਮੇਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਤੇ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਮੁਗਾਲਤੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਨਾ ਸਹਾਰਨ।

ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਲਹਿਜ਼ੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੋਰ ਉਲਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੌਜ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪਾਸੋਂ 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਭਿਜਵਾ ਕੇ ਇਸ ਖੱਪੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚੌੜਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਾਗੀ ਧੜੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਤੇ ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਦੱਸਣ ਦਾ ਸਖਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ: ਬਾਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂੰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਦੱਸਣਾ ਇਕ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਵਖਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬੇਬਸ ਹਨ ਪਰ ਮਾਯੂਸ ਨਹੀਂ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਬਾਗੀ ਧੜੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਹਨ ਜੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਹ ਏਕਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜਾਰਜ਼ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼, ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿਨਹਾ, ਸ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੋਹਨ ਧਵਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਕਾਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਤੇ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਠਹਿਰਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਵਫਦ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਤੇਜ਼

ਬਰਨਾਲਾ — ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛਕ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ, ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਜਥੇਦਾਰ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਇਹ ਸੀਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਐਸ. ਹੰਸਪਾਲ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਫਿਰਕੇ, ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੀਟ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਸਫਲ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗੀ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਗੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਦੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਇੱਛਕ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਰਥਨ ਲੈਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਲੈ ਕੇ, ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਰਾਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਗਰੁੱਪ ਸ੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ

ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਇਕ ਤਾਰ ਭੇਜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜੰਡਿਆਲਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ। ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਭਗਤ ਜਨ
ਸਾਡੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਖੱਲਾਂ ਵਿਛਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਹੱਥੋਂ ਤਿੰਨ ਮੌਤਾਂ — ਤਿੰਨ ਫੱਟੜ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਫੱਟੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੈਨਿਕ ਜਵਾਨ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਚੌਕ ਲਛਮਣਸਰ ਵਿਚ ਇਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪੁਜ ਕੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਫੱਟੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ — ਧਾਰੀਵਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੱਸਣਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿਸਤੌਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਨਹੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਬਾਅਦ ਉਹ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਧਾਰੀਵਾਲ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਰੇਤਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਜਿਥੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਫੱਟੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਘਟਨਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ। ਇਕ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਬਾਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੰਗਲੇ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਜੁਆਨ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਅਤੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗਿਓਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਜੁਆਨ ਉਤੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀ। ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਜੁਆਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਤੇ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕ 20 ਜੂਨ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣ।

ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਵਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਧਮਕੀ

ਜਲੰਧਰ — ਭਾਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਛੇਤੀ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਓਨਾ ਹੀ ਅੱਛਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਹੁਣ ਯੋਗ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਠਹਿਰਣ ਦੇਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਹੱਥ ਰੰਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ 1984 ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨੋਚਾਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ।

ਸਿਆਸੀ ਘਰੂਟ — ਘਰੂਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

- ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਾਡਾ ਦੂਸਰਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਹ ਹੈ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਜਿਹੜਾ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਫੌਜੀ ਐਡੀਟਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ?

- ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਨੇ ਫਿਰ ਗੱਪ ਦਾਗੀ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਤੇਰੀ 17 ਹਜ਼ਾਰੀ ਗੱਪ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

- ਬਰਿਜ ਮੋਹਣ ਤੇ ਹਮਲਾ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਤੇਰੇ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਰਕਰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਘਸੁੰਨ ਮੁੱਕੀ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲਗ ਭਰਾ ਜੋ ਹੋਏ।

- ਨਿਕਾਰਗੁਆ ਲਈ 2000 ਟਨ ਭਾਰਤੀ ਕਣਕ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਜਾਪਦਾ ਤੇਰੀ ਖਬਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਘੁੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕਣਕ ਦੀ ਥਾਂ "ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਕਣਕ" ਲਿਖਣੀ ਸੀ।

- ਧਰਮ ਪਿਆਰਾ ਜਾਂ ਧੜਾ — ਇੰ: ਕੈ: ਟਾ:

— ਕਹਿ ਦਿਓ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ 'ਡਾਲਰ'।

- ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਾਂਗ ਇਥੇ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹਿੰਦੂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

— ਇਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸੱਚ ਦਾ ਭੂਤ, ਜੋ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਇੰਨੇ ਮੋੜ ਘੋੜ ਪਾ ਕੇ ਓੜਕ ਮੰਨ ਹੀ ਗਿਆ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ' ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ।

- "ਸਾਰੇ ਮੱਤਭੇਦ ਬੈਠ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ"

— ਬੇਸ਼ੱਕ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣੇ 'ਆਕਾ' ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕੋ!

- ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ — ਬਰਨਾਲਾ

— ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿਓ ਦਾ ਮੁਰੱਬਾ!

- 'ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ ਕਰਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ'

— ਤੂੰ ਤਾਂ ਉਂਝ ਹੀ ਜ਼ਰਕਦਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ

- ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਹਿੰਦੂ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ

— "ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ" ਐਡਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ।

- ਤੀਸਰੀ ਅੱਖ — — ਇਕ ਸੁਰਖੀ

— ਜੋ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਦਾਰੂ ਨਾਲ ਗੁਟ ਹੋ ਕੇ ਮਰਾਸਣ ਦੀ ਅੱਡੀ ਵਾਂਗ ਨੱਚਦੀ ਹੈ

- ਕੁੱਟਲ ਨੀਤੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਚੁਰਾਹੇ ਭੰਨ ਦਿਤਾ ......

— ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨਜ਼ਮਾਂ, ਅਮਰੀਕਨ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੈਕਸੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੇ ਲੇਖ .....

- ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ —

— ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤ 'ਬੁੱਧੂਜੀਵੀ' ਤੇ 'ਫੁਦੂਜੀਵੀ' ਕੀ ਕੜ੍ਹੀ ਘੋਲਦੇ ਹਲ?

- ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ....

— ਵਿਚ ਪੰਜ ਖੁਸਰੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ 'ਵਧਾਈਆਂ' ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿਗੜਣ ਲੱਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਇਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਡਾ: ਹੰਮਾਯੂ ਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਬਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਅੱਠ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਉਪਰ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ।

12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਉਤੇ ਗਏ 1000 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਅੱਠ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ ਬਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਰੋਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

'ਜੁੜਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ' ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਆਗਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਈ 'ਜੁੜਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕੁੜੱਤਣ ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਂਕਟਰਮੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜੁੜਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੁੜਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਯੂ. ਟੀ. ਕੇਡਰ ਦੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਤੇ ਕੌਮੀ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ

ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹਿਸਾਰ, ਭਿਵਾਨੀ ਜਾਂ ਜੀ. ਟੀ. ਸੜਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਗੇ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਪੰਚਕੂਲਾ, ਕਾਲਕਾ, ਰਾਇਪੁਰ ਰਾਣੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਕੈਸਾ ਜਲਵਾ ਕਰਕੇ ਤੁਸਾਂ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ।
ਸੁੱਤਾ ਨਾਗ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਛੇੜ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਚਿਰ ਤੋਂ ਬਹਿੰਦੇ ਸੀ,
ਸਾਂਝਾਂ ਦਾ ਬਿਰਖ ਸਿਰੋਂ ਕਟਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ — ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ — ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਇਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਅਨ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਨਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਰਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ, ਸੋਕਾ ਤੇ ਦੁਖ ਭਰੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹਨ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਰਾਬਰਟ ਵਾਟਸਨ ਦੇ ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਨੇਟ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ। ਸ਼ੇਰਵੁਡ ਰਾਅਲੈਂਡ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਭਾਵ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਵਰਤਣਾ) ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਇਕ ਦਿਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ 500 ਤੋਂ 1000 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ।"

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਮੜੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਆਦਿ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਹਵਾ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ।

ਸਮੀਖਿਆ

ਆਖਰੀ ਰਸਤਾ

ਸ. ਸ. ਸੰ.

"ਆਖਰੀ ਰਸਤਾ" ਦੇ 92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਨਾਂ ਵਿਚ ਸਕਰੀਨ ਉਪਰ ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਕਦੇ ਹਸਦਾ ਹੋਇਆ, ਕਦੇ ਰੋਂਦਾ, ਕਦੇ ਕਾਮੇਡੀ ਕਰਦਾ, ਕਦੇ ਨੱਚ ਕੇ ਗਾਣਾ ਗਾਉਂਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਲੰਮੀਆ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੁੱਟਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਿਤਾਬ ਦੀ ਸਿਫਤ ਇਹ ਕਿ ਇਕੋ ਫਿਲਮ 'ਚ ਏਨਾ ਲੰਮਾ ਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੋਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਅਕੇਵਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਸਿਫਤ ਦਾ ਹਿਸੇਦਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੇ. ਭਾਰਗਯਰਾਜ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਘਣੀ ਪਟਕਥਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕੀ ਮੋੜ ਭਰ ਕੇ, ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਲਾਈਮੈਕਸ ਬਣਾ ਕੇ, ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਨਿਭਾਏ ਹਨ।

ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਦਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੋਲ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ "ਜ਼ੰਜੀਰ" ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਗੁਸੈਲ ਤੇ ਭਰੇ-ਪੀਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ)। ਇਥੇ ਉਹਨੇ ਦੂਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਪਿਓ ਤੇ ਪੁੱਤ ਦੀ। ਡੇਵਿਡ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਹਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦਾ ਮੋਹਰਾ ਬਣ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਂ ਰਖਵਾਉਣ ਲਈ ਪਤਨੀ ਮੈਰੀ ਸਮੇਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੇਵਿਡ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪਤਨੀ ਜਯ ਪ੍ਰਦਾ 'ਤੇ ਸ਼ਿਆਸਤਦਾਨ (ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਅਮਰਾਪੁਰਕਰ) ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਅਟਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੈਰੀ ਉਰਫ ਜਯ ਪ੍ਰਦਾ ਦਾ ਰੇਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਡੇਵਿਡ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ 'ਚੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦਲੀਪ ਤਾਹਿਲ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਭਰਤ ਕਪੂਰ, ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਡੇਵਿਡ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਪਾਲ-ਪੋਸ ਕੇ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ, ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਵਿਜੇ (ਅਮਿਤਾਬ ਡਬਲ ਰੋਲ 'ਚ) ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਅਗਾਂਹ ਜਾ ਕੇ ਪਿਓ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਸਦਾਚਾਰਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਲੜਾਈ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤਕ ਦਰਸ਼ਕ ਲਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਡੇਵਿਡ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਦੀਪਕ ਬਾਹਰੀ ਦੀ "ਪੱਥਰ", ਚੋਪੜਾ ਕੈਂਪ ਦੀ "ਆਜ ਕੀ ਆਵਾਜ਼" ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ "ਡੈਥ ਵਿਸ਼" ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੇ. ਭਾਗਯਰਾਜ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸੱਜਰਾ ਨਿਭਾਅ ਦੇਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੈ ਤੇ ਫੋਟੋਗਰਾਫਰ ਗੋਪਾਲ ਰੈਡੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਮੇਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖੇਰ ਦੇ ਵਰਾਇਟੀ ਰੋਲਾਂ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਅਮਰਾਪੁਰਕਰ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ 'ਚ ਖੁਭਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਅਰਧ ਸੱਤਯ" ਵਿਚ ਸੀ। (ਵਿਨੀਤਾ) ਸਿਰੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਵਿਚ ਅਭਿਨੈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੌਕੇ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਤਦੇ ਉਹਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਯ ਪ੍ਰਦਾ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਯ ਪ੍ਰਦਾ ਦਾ ਰੋਲ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਲੈਸ਼ਬੈਕ ਸੀਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਉਹਦੀ ਕੰਟੀਨਿਊਟੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਨੁਕਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤੇ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਉਠਾਈਏ ਤਾਂ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਨੂੰ "ਫਜ਼ੂਲ ਫਿਲਮ" ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਡੇਵਿਡ ਕੋਲ ਏਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰ ਕਿਥੋਂ ਆਏ? ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਪ੍ਰਦਾ ਜਦੋਂ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤਾਂ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੀਕ ਸੁਣਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤੀ? ਅਮਿਤਾਬ ਦੇ ਡਬਲ ਰੋਲ 'ਚ ਪਿਓ ਪੁੱਤ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਨ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਸਿਓਂ ਇਕੱਠਿਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ? ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵਾਲਾ ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਮਿਤਾਬ ਦਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਕਾਹਦਾ, ਬੱਸ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਬੱਕੀ ਵਾਂਗ ਦੌੜਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਡਦਾ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਫਿਲਮ-ਵਿਧਾਨ ਅੱਗੇ ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਸੱਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਕਿੰਤੂਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਸੁਪਰ-ਸਟਾਰ ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਟਾਰਡੰਮ ਅੱਗੇ ਤਰਕ ਦੇ ਪੈਰ ਲਗਣੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ। ਹਾਂ, ਤੇ ਫਿਰ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਐਕਸ਼ਨ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਿੰਨਾ ਮਸਾਲਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਵਿਚ ਉਹ "ਸਭ ਕੁਝ" ਹੈ।

ਦੂੰਮ ਛੱਲਾ

ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਮਿਤਾਬ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ "ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ" ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਥਾਂ ਬੋਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਚਲੇ ਨੇ ਸਿਨਮੇ ਹਾਲ 'ਚੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾ ਕਸਿਆ, "ਫਿਲਮ ਦਾ ਟੈਕਸ ... ਮਾਫ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ!"

ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੋ

ਵਲੋਂ : ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਸਵੈਟੋ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ ਅੱਜ ਦਸਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ, ਬੈਂਕ ਆਫ ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਜਾਰਜੀਆ ਸਟਰੀਟ ਉਤੇ ਇਕ ਭਾਰੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਭਾਰਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੱਗੀ ਹੈ ਓਦੋਂ ਤੋਂ 31 ਬੰਦੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਇਸਦੇ ਭਵਿਖ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਬਨਾਉਣਾ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਜੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਵੇ ਤੇ ਇਸਦੀ ਨਸਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16 ਜੂਨ 1976 ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਫਰੀਕਨ ਜ਼ਬਾਨ ਠੋਸਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿਤੀ ਤੇ ਕਈ ਸੌ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁੱਸੇ ਭਰੀ ਲਹਿਰ ਜਾਗੀ, ਬਹੁਤ ਰੋਜ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਤੇ ਮਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਡਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਪੜੋਸੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕੇ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭੱਜਕੇ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਾਰਕੁਟ, ਟੀਅਰ-ਗੈਸ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਭੁੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੁਕਵੇਂ ਰਹਿਕੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵਾਪਸ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਪੁਲਸ, ਮਿਲਟਰੀ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਭੀ ਠੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਨਾਲ ਤਿਜਾਰਤ ਦਾ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੇ ਲੱਗਭਗ ਤਿਜਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ 500 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਕਾਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿਜਾਰਤ ਹੈ। ਜਦ ਤਿਜਾਰਤ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਢਿੱਲਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਹਾਨਾ ਇਹ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਈਕਾਟ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੱਟ ਲੱਗੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਮੱਦਦ ਕਰਨ੍ਹਾ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਬਿਸ਼ਪ ਟੂਟੂ ਨੇ ਓਨਟੇਰੀਓ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਜਦ ਉਸਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੇ। ਪਰੀਟੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਹੀ ਗੱਲ ਬਣੇਗੀ। ਜੋ ਕਲਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨਾਲ ਬੋਥਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਾਂ ਕੰਨ ਤੇ ਭੀ ਜੂੰ ਨਹੀਂ ਸਰਕਦੀ। ਸਗੋਂ ਬੋਥਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ।

1985 ਵਿਚ 150 ਕਰੋੜ ਦੀ ਤਿਜਾਰਤ ਵਿਚੋਂ 71 ਮਿਲੀਅਨ (47%) ਸਲਫਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ। ਸਲਫਰ ਨੂੰ ਫਾਸਫੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਕੇ ਫਾਸਫੋਰਟ ਏਸਿਡ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਫਸਲ ਬਾੜੀ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਰੇਅ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੇਅ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਪੈਸੇ ਕਮਾਏ ਟੈਂਕ, ਤੋਪਾਂ ਤੇ ਸਿੱਕਾ ਬਰੂਦ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੈਟ ਕਾਰਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਸਿਆਪਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਇਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਜੇ ਸਲਫਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਰਤ ਹੀ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਮ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਕਾਲੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੈਰੀ ਰੈਂਕਨ ਨੇ ਰੈਲੀ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੂਬਾਈ ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਨਸਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਬੰਦ ਕਰੇ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇਵੇ। ਬੀ. ਸੀ. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲੇਬਰ ਨੇ ਭੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਬੀ. ਸੀ. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਧਾਨ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸੱਦਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰੇਅ ਮੈਕਇਲਸਟਰ ਨੇ ਪੈਟ ਕਾਰਨੀ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 62 m ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਖੰਡ ਮੰਗਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਖੰਡ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਟ ਕਾਰਨੀ ਐਪਾਰਥਾਈਡ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਉਚੀ ਉਚੀ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਈਕਾਟ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕਰੋ। ਉਸਦੀ ਸਪੀਚ ਅੱਧ ਚੋਂ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪੈਟ ਕਾਰਨੀ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁਹੰਚਾਵੇਗਾ। ਰੈਂਵਰੈਂਡ ਟਾਮ ਐਨਥਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਮਨਪਸੰਦ ਮਾਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਂਕਾਂ ਉਤੇ ਲੁਕਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸੜਕ ਤੇ ਖੜਾਏ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੰਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਅਸਰ ਕਾਫੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਰੈਂਡ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਜ਼ਨਿਸਾਂ ਆਪਦੇ ਪੈਸੇ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਤੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਵੈਟੋ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਅਪਾਰਥਾਈਡ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਂ ਥਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰੀਮੀਅਰ ਥੈਚਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਫੁਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਾਂਸ ਭੀ ਝਿਜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਜੋਅ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨ ਬਦਲੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਫੁਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਥੈਚਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਆਵੇ।

ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਪੈਟ ਕਾਰਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

Hon. Pat Carney
Minister of Energy, Mines & Resources
650 W. Georgia St.,
Vancouver, B.C.

Dear Ms. Carney,

I am writing to you in the hope that you can act now to avert a tragedy of immense proportions in South Africa. The sale of sulphur to South Africa must be stopped immediately, and you must use your influence in Ottawa to press for full sanctions South Africa.

Thank you for considering my request.

Name ____________________

Address : ____________________

____

ਕੀ ਕੀ ਜਾ ਕੇ ਹੁਣ ਯਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਾਂਗੇ,
ਕਿਹੜਾ ਜ਼ਖਮ ਹਟਾਇਆ, ਕਿਹੜਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਵੈਦ ਵਿਚਾਰੇ ਕਰਦੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਦੇ,
ਨੀਮ-ਹਕੀਮਾਂ ਐਸਾ ਰੋਗ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨਾ ਲਾ ਸਕੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (ਪ. ਟ. ਬ.) - ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੜਾ) ਦਾ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਡੀਅਮ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਬਣਾਈ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਤਾਇਨਾਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਡੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅੱਕਾਂਵਾਲੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਅੱਜ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੋਰਸ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

Anniversary Sale

Vancouver, B.C.

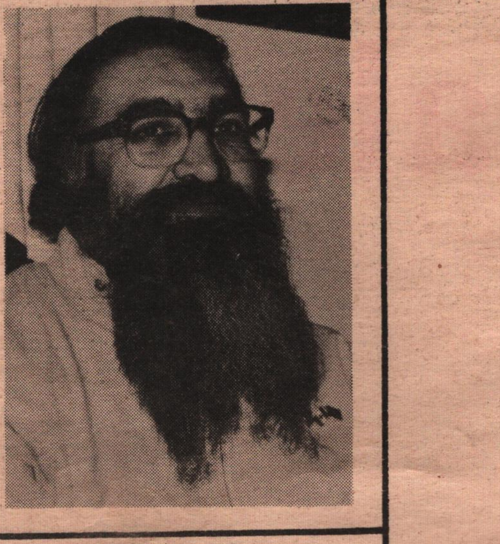
7-0295

15 - July 10, 1986

Farine Roti Atta 10 kg. ਫਰੀਨ ਰੋਟੀ ਆਟਾ only $4.89	Chana Flour (Besan) ਬੇਸਣ only 2 kg. $2.39	Pea Flour ਮਟਰਾਂ ਦਾ ਆਟਾ 2 kg. $1.49	Corn Flour ਮੱਕੀ ਦਾ ਆਟਾ 2 kg. $1.49	Tin Macken ਟੀਨ ਮੈਕਨ each 89¢
Chicken Legs (Whole) ਮੁਰਗੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ $1.19 lb.	Goat Meat ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਮੀਟ $1.99 lb.	Pacific Tin Milk ਪੈਸੀਫਿਕ ਦੁੱਧ 68¢ each	Pachranga Achar ਪਚਰੰਗਾ ਆਚਾਰ 99¢ tin	Shona Saag ਸ਼ੋਹਣਾ ਸਾਗ 89¢ tin
Peanut ਪੀਨਟ 69¢ lb.	Chivret Pawa ਪਾਵਾ 69¢ lb.	Mamra Fulian ਮਮਰਾ 99¢ lb.	Dhandal ਡੰਡਲ 99¢ lb.	Khaskhas ਖਸਖਸ $1.99 lb.
Mirch ਮਿਰਚ 99¢ lb.	Margrine ਮਾਰਜਰੀਨ 49¢ lb.	Butter Milk ਲੱਸੀ 99¢ litre	Milk ਦੁੱਧ 4 litre $3.39	Long Grain Rice ਲੌਂਗ ਗਰੇਨ ਚਾਵਲ 20 kg. $9.89
Manh Split Dal ਦਲਵੇਂ ਮਾਂਹ 37¢ lb.	Sugar Best Price in Town ਖੰਡ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ			Basmati Rice ਬਾਸਮਤੀ ਚਾਵਲ 79¢ lb.

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਚਨ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਆਪ ਖਾਣਾ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਬਚਾਓ । ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :— ਫੋਨ : 327-0295

ਆਜ਼ਾਦ ਵਪਾਰ (Free trade) ਦਾ ਭਿਆਂਕਰ ਦੈਂਤ

'ਸੂਫ਼ੀ' ਅਮਰਜੀਤ

ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ "ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ" ਦੀ ਚਰਚਾ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਮਿੱਲਾਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਚੱਲ ਪੈਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਆਮ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੇੜਾ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬਲੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਸ਼ੰਗਾਰ ਹੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਆਗੂ ਸਾਥੀ ਮੌਰਸ ਰਸ਼ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ 26ਵੀਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰੁਸਤ ਕਿਹਾ ਹੈ : **ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਹੈ।** ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਲੱਕੜ ਇੰਡਸਟਰੀ ਉਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੱਕੜੀ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਮੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਪਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਖੱਡ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੀ ਦੂਜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਉਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ? ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਵਤ ਹੈ : ਤਕੜੇ ਦਾ ਸੱਤੀਂ ਵੀਹੀਂ ਸੌ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਉਨਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ 78 ਫੀ ਸਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਲਾਹੇਬੰਦੀ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਨਅਤ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਅੰਬਰੋਂ ਡਿੱਗੀ ਨਿਆਮਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਮਿਲਟਰੀ ਅਤੇ ਆਰਥਕਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਉਪਰ ਹੀ ਉਸਨੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸ਼ੇਕ-ਸ਼ਿੰਗਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ 35 ਫੀਸਦੀ ਚੁੰਗੀ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਧੂੰਆਂ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਟੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਸੋਕਰਡ ਸਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਦੇ ਥਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਉਪਰ ਨੱਚਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਖਲਵਾੜ ਕਰਨ ਉਪਰ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਖਬਾਰ, ਰੇਡੀਓ, ਟੀ. ਵੀ. ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਵਪਾਰ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਟਰਾਂਟੋ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੇਬਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਵਪਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਨਾਂ ਚਿਰ ਇਹ ਚਰਚਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਓਨੀ ਦੇਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਦਾ ਇਸ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜੀ, ਰਾਜਸੀ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਉਪਰ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

1. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਆਰਥਕਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਗੋਂ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਪਰਤੌ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਰਥਕਤਾ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਬਹੁ ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਇਥੇ ਬਾਰੇ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਭੋਗ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਜਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਛਾਣ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਗੋਂ ਇਕ ਕਲੋਨੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੱਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਹ 51ਵੀਂ ਸਟੇਟ ਬਣਕੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਇਕ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਫਰੀ-ਇੰਟਰਪਰਾਈਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਪਬਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੀ. ਐਨ. ਆਰ., ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ, ਸੀ. ਬੀ. ਸੀ., ਪੈਟਰੋ ਕੈਨੇਡਾ, ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਦੀ ਟੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁ ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਉਪਰ ਸਾਰੀ ਆਰਥਕਤਾ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਬਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲੈਣਗੀਆਂ।

4. ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੈਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਬਾਓ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਟੌਤੀ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਥੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਕਰਨ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਬਰਿਜ਼ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੈਨਰੋਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5. ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਬਾਰੇ ਭੱਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਦੀ ਥਾਵੇਂ 16 ਹਫਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਉਕਾ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

6. ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦਿੱਖ ਉਪਰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪੇਅ- ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਡਾਂਸ ਤੇ ਗੀਤ ਗਰੁਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਸਗੋਂ ਲਚਰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸ਼ਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਟੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਬੂਹਾ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਖ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

7. ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਨੇ ਮੰਦਵਾੜੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਵਾਲੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਨ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਕਣਕ, ਜੌਂ, ਸਰੋਂ ਆਦਿ ਉਪਜਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਥੋੜੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹਿਸਾ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਮੱਛੀ ਸਨਅਤ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਹੈ।

8. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਧੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਰਾਸ਼ ਹੋਇਆ, ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਮਾਜੀ ਢੰਗ ਅਪਨਾਉਣ ਵੱਲ ਤੁਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਰੀਆਂ, ਡਾਕੇ, ਲੜਾਈਆਂ ਤੇ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾਤ ਆਵੇਗੀ। ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾ-ਪੱਖੀ ਵਤੀਰਾ ਸਮਾਜੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅੜਚਨਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ।

9. ਪਰਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਉਪਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਤਲਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰ ਸਾਲ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਟੁੱਟੇਗੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਕਾਸ ਉਪਰ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਗਲਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਬਣੇਗਾ।

10. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਆਮ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗੇਗਾ, ਖਾਧ-ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਫੂਡ-ਬੈਂਕਾਂ ਅਗੇ ਭੀੜਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਫੂਡ ਬੈਂਕ ਵੀ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

11. ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਤੋਂ ਤੜਪੇ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਠਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਈ ਬਣਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਆਦਿ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਨਸਲੀ ਹਮਲੇ ਵੀ ਵਧ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਖਿਆਲੀ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਥਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਮ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਇਸ ਦੀ ਫੇਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਦਾ ਜੋ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕੁਝ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕਾਂ, ਅਕਾਦਮੀਸ਼ਨਾਂ, ਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਆਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਧੀ ਵਸੋਂ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਖੱਡ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਵੇਗੀ।

ਕੀ ਇਸ 'ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ' ਦੇ ਦੈਂਤ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ਼ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਬਦਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਇਕ ਹੁਣ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ 'ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ' ਦਾ ਦੂਜਾ ਬਦਲ ਚਿਤਵ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ। ਤੀਜਾ ਬਦਲ ਜੋ ਕਿ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਹੀ ਰਾਹ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਥੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨੀ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਮ ਰਾਹ ਹੈ ਉਹ ਹੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾ ਲੋਕ-ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ ਉਸਾਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀ ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਪਾਰਟੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਵਿਚ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੌਮੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫਰੰਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੰਮ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕਤਾ ਹਾਲਤ ਦੀ ਖਤਰਨਾਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਇਕ ਵੱਡੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰੇ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜਨੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫੌਜੀ ਜਕੜ ਅਤੇ ਬਹੁਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਭ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਕਰਨਾ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਵਧਾਉਣਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਾਂਗ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 16 'ਤੇ

ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਸਮਰਾਟ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ

—ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ—

ਮੈਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਹਲਵਾਈ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ, "ਪਾਈਆ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪੱਤੀ ਪਾ ਦੇਈਏ ? ਸਾਡੀ ਚਾਹ ਤਕੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ — ਮੁੱਛ ਮਰੋੜ ਚਾਹ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਦਰ ਲੱਗੇ ਉਸ ਫੱਟੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਉਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੁਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਸੀ :—

ਮੁੱਛ ਮਰੋੜ ਚਾਹ,
ਭੁੱਖ ਤੋੜ ਹਲਵਾ,
ਪਲੰਘ ਤੋੜ ਪਰੌਂਠੇ।

ਚਾਹ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਗੱਲ ਮੂੰਰੇ ਕਿੱਤੇ ਉਤੇ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਸਭ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਗਈ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਰੁਕ ਕੇ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਉਬਲਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਖੌਂਚਾ ਫੇਰਦਿਆਂ ਮਾਲਕ ਬੋਲਿਆ, "ਇਕ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਰਹਿੰਦੈ। ਬੜੀ ਗੱਲ ਫੁਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ। ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦਿੰਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਉਸ ਨੂੰ ?"

ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਦਿਤਾ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜਾਂ ਤੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁੱਕਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਮੈਂ ਚਾਹ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸੁਨੀ ਤਕ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਮੁੱਛ ਮਰੋੜ ਚਾਹ, ਭੁੱਖ ਤੋੜ ਹਲਵਾ ਤੇ ਪਲੰਘ ਤੋੜ ਪਰੌਂਠੇ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੀਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਲਵੋ ਤੀਰੋ ਤੀਰ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਨਵੀਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਦਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਅਖਬਾਰ ੳ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਨੁਸਖਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਅ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਉਥੇ ਅ ਵਾਲਾ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ੲ ਨੂੰ ਉਥੇ ੲ ਵਾਲਾ। "ਇਸ ਈੜੀ ਨੇ ਸਭ ਊੜੇ ਐੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ।" ਇਕ ਵਾਰ ਆਪ ਹੀ ਸਿਰਜੇ ਇਕ ਵਾਕ ਉਤੇ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਹੱਸੇ। ਮੈਂ ਘੱਟ ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਬਹੁਤਾ।

ਸੱਜਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਰਕੂ ਲੀਹਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ੳ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਅ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ੲ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤੀਰ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪ ਰਹੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਪ੍ਰੀਤਮ' ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਂ ਤੇ ਤੀਰ ਦੀ ਇਕ ਰਚਨਾ "ਲੱਕੜਾਂ ਦਾ ਗੱਡਾ" ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਲੱਕੜਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਏਨੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲੱਕੜਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਆਉਣ ਲਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਮੌਤ ਤੱਕ, ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੀਰ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੂਖਮ ਕੋਈ ਠੁੱਲ੍ਹੀ। ਸੂਖਮ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ "ਲੱਕੜਾਂ ਦਾ ਗੱਡਾ" ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੱਟ ਦਾ ਅਸੂਲ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੇਲੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਠ ਚੁਕਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੱਟ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਕੋਹਲੂ ਧਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੀਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਕੋਹਲੂ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਡਿਆਂ ਦੇ ਗੱਡੇ ਵਿਅੰਗ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਝਲਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਮੇਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬੜਾ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ, ਲੰਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਫਰਤ ਕੱਢਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ।"

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖਿਲਾੜੀ, ਲਿਖਾਰੀ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ੌਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਵਿਚ ਹੀਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੰਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। "ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਹੀਰ ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਦਾ ਕੀ ਕਰ ਸੁੱਟਦਾ।" ਉਹ ਹਉਕਾ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਮੌਕਾ ਉਹ ਵੀ ਆਇਆ ਕਿ ਤੀਰ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ ਵੇਲੇ ਇੰਡੀਆ ਗੇਟ ਦੇ ਘਾਹ ਵਿਚ ਹਰ ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਰਾਇਸੀਨਾ ਰੋਡ ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਤੀਰ ਪੰਡਾਰਾ ਰੋਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਆਟਰਾਂ ਵਿਚ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੀਰ ਹੋਰੀਂ ਸੈਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੇ ਏਦਾਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸੈਰ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸਾਂ ਤੇ ਤੀਰ ਹੁਰੀਂ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਅੱਗਿਓਂ ਆ ਰਹੇ ਟਰੱਕ ਵਲੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ, "ਵੇਖੀਂ ਜ਼ਰਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਈਂ।" ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਵਰਗਾ ਧੱਕੜ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਉਸ ਧੱਕੜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਛ ਮਰੋੜ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮੁੱਛ ਮਰੋੜੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਕੜੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਤੀਰ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਬੇਬੇ ਦੇ ਬਣਾਏ ਪਰੌਂਠੇ ਖਾਣ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ — ਪਲੰਘ ਤੋੜ ਪਰੌਂਠੇ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਥ, ਤਹਿਸੀਲ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੀਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬਹਿ ਸਕਦਾ। ਗੋਡੇ ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਗਿੱਟੇ ਆਪਣੇ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ ਵਰਗੇ ਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਲੱਸੀਨੁਮਾ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਵਰਗੇ ਚੋਭਵੇਂ ਤੀਰ ਵੀ। ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਮਨ ਦੀ ਮੌਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ। ਹਾਸ-ਰਸ ਤੀਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੋਗੇ ਨਾਲ ਹਸ-ਰਸ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪ ਹੀ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੁਝ ਸੋਚ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਨਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕੁਝ ਲਿਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਤੇ ਡਿਸਕਰੈਡਿਟ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੈਥੋਂ ਕੁਝ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਕੁ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਯੋਗ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ" ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੇ "ਸਾਥੋਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਜ਼ਿਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੁਟ ਸੁਖੀਆ ਦੇ ਇਕ ਉਸ ਬਰਾੜ ਪ ਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਵਿਚ ਬਾਗੀਆਨਾ ਪਰਛਾਵੇਂ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਭਰੇ ਭਕੁੰਨੇ ਤੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡਾਕਟਰ ਤੀਰ 'ਹੱਸਦੀ ਦੁਨੀਆਂ', 'ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਅਤਾ', 'ਗੁੜ੍ਹਤੀ', 'ਮਿੱਠੀਆਂ ਪੀੜਾਂ', 'ਗੁੰਝਲਾਂ', 'ਛੂਹ ਮੰਤਰ', 'ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਹਾਕਾਂ', 'ਨਿਰੀ ਫੜ੍ਹ', 'ਅਕਲ ਜਾੜ', 'ਮੈਨੂੰ ਮੈਥੋਂ ਬਚਾਓ', 'ਆਰਟਿਸਟ ਬੋਲਿਆ' ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਉਰਦੂ ਵਿਚ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਸਾਨੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਸਹਿਰਾਈ ਦਾ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 16 'ਤੇ

ਪੰਨਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਪਰ ਕਰੇ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੁੱਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਆਚਦੀ ਆਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਸਟੀਫਨ ਲੀਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਸਤਾਦ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਟੈਕਨੀਕਲ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੇਰ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਇਕਾਂਗੀ, ਡਰਾਮੇ, ਨਾਵਲ ਤੇ ਮਾਨੋਲਾਗ ਵੀ ਲਿਖੇ "ਮੈਨੂੰ ਮੈਥੋਂ ਬਚਾਓ" ਹਾਸ-ਰਸ ਮਾਨੋਲਾਗ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਪੀਸ ਹੈ।

ਡਾ. ਤੀਰ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕਿਆਂ (ਪਿੰਡ ਗੋਲੇਵਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਫਰੀਦਕੋਟ) ਵਲੋਂ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਆਸ ਕੌਰ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਡੂੰਘਾ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਸੀ। ਉਹ ਤੀਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਦੋ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਾਂ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੇ "ਮੋਗੇ ਦੀ ਬੇਬੇ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੀਰ ਜੀ ਆਪ ਹੀ "ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ" ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਬੇ ਵਾਲੇ ਪਰੌਂਠੇ ਚਾਚੇ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਪਕਾਏ ਤੇ ਵਰਤਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਣ ਸਮੇਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬੱਬੂ ਤੀਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਕੰਵਲ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ "ਚਾਚੇ ਦੀ ਚਾਚੀ" ਤੇ "ਚਾਚੇ ਦੀ ਬੇਟੀ" ਬਾਰੇ ਵੀ ਲਿਖਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਤੀਰ ਦੇ ਘਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਘਾਹ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਊਂਘ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸੋਫੇ ਉਤੇ ਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਨੇੜਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦਰ ਕਮਰੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ — ਜਦੋਂ ਆਊ ਉਦੋਂ ਸਹੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਕਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਵੇਲੇ ਚਾਹ ਤੇ ਲੰਗਰ ਵੇਲੇ ਲੰਗਰ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣ-ਗਿਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਲੱਭ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਇਧਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਧਰ ਦੀਆਂ। ਕੋਈ 'ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ' ਕੋਈ 'ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ'।

ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਰੱਬ ਨਾਲ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ਾ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਰੱਬ ਸਬੰਧੀ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਘਰ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਤੀਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਫੁਰਦੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਚੁਟਕਲੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਮ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਲੰਮੇ ਪਿਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਫੁਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ, ਚਾਚੀ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਬੱਬੂ ਨਾਲ

ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਤੇ ਹਾਸ-ਰਸ ਦੇ ਹੱਡਾਂ ਵਿਚ ਰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਸ ਰਸ ਦਾ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਮੋਗੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਂ ਕਲਕੱਤੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਵਿਚੋਂ ਛੁਟ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਦੀ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਸੇ ਮਖੌਲ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ) ਤਾਂ ਤੀਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਤੇ ਮਾਲਦਾਰ ਵਕੀਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੰਗਰ ਪੱਕੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਡੱਠੇ ਪਲੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦੇਗੇ ਹੋਰ ਵੀ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਂਦਾ ਪੀਂਦਾ ਤੀਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਈ ਨਾਲੋਂ ਮੋਟਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਵੇ ਨਾ ਲਾਵੇ ਲੋਕ ਇਹੀਓ ਸਮਝਣ ਕਿ ਇਥੇ ਮੁੱਛ ਮਰੋੜ ਚਾਹ, ਭੁੱਖ ਤੋੜ ਹਲਵਾ, ਤੇ ਪਲੰਘ ਤੋੜ ਪਰੌਂਠੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਤੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਲੇਖ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਾਂ - ਥਰੀ ਇਨ ਵਨ।

ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕਤਰਨਾਂ :

ਪੰਜ ਜੁਲਾਈ ਸ਼ਾਹਪੁਰ : ਕਲ੍ਹ ਇਕ ਪਾਗਲ ਆਦਮੀ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲਾਟੂ ਨੂੰ ਗਾਹਲਾਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਗਠੜੀ ਵਿਚੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਅਣ-ਭੁਗਤਾਏ ਬਿੱਲ ਨਿਕਲੇ।

ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ ਜਬਰਨਪੁਰ : ਕਲ੍ਹ ਕੁਝ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੇ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਗਵੇਂ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ-ਬਿੱਲ ਅੰਦੋਲਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿਤੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ ਭੂਤ-ਪੁਰੀ : ਕੱਲ ਇਥੇ ਇਕ ਸਨਸਨੀ-ਖੇਜ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਕ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਰਕ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਰਾਮ ਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲਭਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਸ ਦੇ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਚੁਕਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਤਲੋਕ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਗਿਆਪਨ :

ਲੋੜ ਹੈ ਇਕ ਪਤੀ ਦੀ ਜਿਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰਸਾਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪਾਸ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹੋਵੇ। ਰੰਗ, ਕੱਦ, ਉਮਰ ਜਾਤ ਨੋ ਬਾਰ।

ਸੂਰਜ ਦੂਰੋਂ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ,
ਕਰ ਕਰ ਪੁੱਠੇ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਰੁਸਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਫਰ ਅਧੂਰਾ ਸੀ,
ਹੁਣ ਡੇਰਾ ਉਦਰੇਵੇਂ ਦਾ ਹੈ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਨਾ 14 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਨਿਊਕਲਰ ਮੁਕਤ ਦੇਸ਼ ਐਲਾਨਣਾ ਆਦਿ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਂਗਲਾਂ ਉਪਰ ਜੋ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਚੁੰਗੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਕ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਗੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਰਾਇਨ ਮਲਰੂਨੀ ਕੋਲ ਵੀ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਧਾਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਗੇ ਤੋਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨੀਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਨ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਰੋਲ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਭਾਇਆ।

ਆਜ਼ਾਦ-ਵਪਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਆਗੂ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਿਛੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛੇ ਖਿਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁੱਝਾ ਮਾਰ ਕੇ ਖੜੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਭਵਿਖ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਉਲਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੇਤੰਨਤਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲ ਰੱਖੇਗਾ,
ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਘਰ ਨੂੰ ਆਪ ਜਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਅਜ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 27 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨ 1959 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਪੁਰਾਣੇ ਬਣੇ ਇਕ ਬੁੰਗੇ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਮੱਥੇ ਉਪਰ ਹੱਥ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਜਣ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਜ਼ੁੰਮੇਂਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕਬੂਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬੇਬਸ ਹੋਏ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਸੀ ਤੁਸੀਂ 1924-25 ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ।(ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ 1924 ਵਿਚ ਜੈਤੋ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਖਰੀ ਜਥੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਜਥੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਸਰ ਜੈਤੋ ਵਿਖੇ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੋਰਚਾ ਫਤਹਿ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੀ ਮੁਖ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ)। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜ 35 ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਓ ਹੁਣ ਰਲ ਮਿਲਕੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਿਸਟਮ ਡੀਜ਼ਾਈਨ ਕਰੀਏ।

ਅਜ 1986 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ, ਜਗਰਾਉਂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ 1985 ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਪੰਥ ਦੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇ ਅਦਬੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਵੀ ਲੇਟ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਅਗਲੇ 4-5 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ (1) ਸਿਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਪਰ ਹੋਵੇ (2) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨਸਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ (3) ਆਮ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਤਤਪਰ ਹੋ ਸਕਣ (4) ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉਪਰ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਪਰ ਲਾਗੂ ਹਨ ਹਟਵਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਐਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਡੀਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਕੁਆਨਟਟੀ ਦੀ ਜਿਥੇ ਸੱਚ ਦੇ ਅਸੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਹੁਮੱਤ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਡਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੀ, ਧਰਮ ਦੇ ਸੱਚ ਦੇ ਅਟੱਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਖੌਤੀ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਬਹੁਮੱਤ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਥੇ ਸਚਾਈ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਓਥੇ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸਵਾਲ ਹੈ?

"ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੋਧਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੁਖੁ ਨਾਹਿ ਸਰਪਰ ਹਾਰਿਆ ॥" ....

"ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਚਲੇ ਭਾਈਅੜੇ, ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥
ਤਿਆਗੇ ਮਨ ਕੀ ਮਤੜੀ, ਵਿਸਾਰੇ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਜੀਉ ॥
ਇਉਂ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਦਰਸਾਵੜਾ, ਨਹ ਲਗੈ ਤਤੀ ਵਾਉ ਜੀਉ ॥" ....

ਅੱਜ ਈਸਾਈ ਮੱਤ ਦੇ ਮੁਖ ਪਾਦਰੀ ਰੋਮ ਤੋਂ ਪੋਪ ਜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮੱਕੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਾਈ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜ ਦੀ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪੋਪ ਜੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸਤਰੀ ਵੀ ਪਾਦਰੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਾਈ ਇਸ ਹੁਕਮ ਅਗੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪੋਪ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਰਮ ਦਾ ਇਕ ਅਸੂਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ ਅਸੀਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਸੂਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਐਸੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਅਸੂਲ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੀ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉਪਰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਚਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਚ ਵੀ ਨੁਕਸ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੀ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਅਜ ਦੁਰਦਿਸ਼ਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੂਲਹ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁਲ ਰਹੇ ਹਾਂ

"ਮਨਮੁਖ ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਿਆ, ਵਿਚਿ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
ਝਗੜਾ ਕਰਦਿਆ ਅਨੁਦਿਨੁ ਗੁਦਰੈ, ਸਬਦਿ ਨ ਕਰਹਿ ਵੀਚਾਰ ॥
ਸੁਧਿ ਮਤਿ ਕਰਤੈ ਸਭ ਹਿਰਿ ਲਈ, ਬੋਲਨਿ ਸਭੁ ਵਿਕਾਰ ॥" ....

ਨਾਮ ਜਪਣਾ, ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਇਹ ਤਿੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲ ਹਨ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਾਮ ਜਪਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

"ਮਤ ਕੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥"
"ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਹਰਿਨਾਮ ਕਾ, ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥"
"ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ, ਪਾਈਐ ਸਬਦੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ, ਜਪੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ॥" .....

1699 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਚਰਨਪਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਸਿਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

"ਚਰਨ ਧੋਇ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਿ, ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿਖਾਂ ਪੀਲਾਇਆ ॥"

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਵਿਚ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸਿਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਪਰ ਸਦਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ 1708 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲੜ ਲਗਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ:-

"ਪ੍ਰਥਮ ਰਹਿਤ ਯਹਿ ਜਾਨ, ਖੰਡੇ ਕੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕੇ।
ਸੋਈ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਵਰਨ ਪਾਹੁਲ ਜੋ ਲਏ।" .....

"ਧਰਮ ਪੰਥ ਖਾਲਸ ਪ੍ਰਚਰੁ ਭਯੋ, ਸਤ ਸੁਰੂਪ ਮੁਨ ਰੂਪ ਜਏ ॥
ਕਛ ਕੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤ੍ਰੈ ਮੁਦਰਾ, ਗੁਰ ਭਗਤਾ ਰਾਮਦਾਸ ਭਏ ॥"

"ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ, ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ॥
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹੈ, ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ, ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ।"

"ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ ਤਬੀ ਚਲਾਇਓ ਪੰਥ।
ਸਭ ਸਿਖਨ ਕਉ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ।" .....

ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਵੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਅਰਦਾਸ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ "ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ" ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਾਜ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਭਾਵ ਕੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਇਕ ਵਖਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ। (ਆਤਮ ਰਸ ਜਿਹ ਜਾਨਹੀ, ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰਭ ਮਹਿ, ਮੋ ਮਹਿ, ਤਾਸ ਮਹਿ ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ॥) ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਰਦਾਸ ਪਿਛੋਂ ਦੋਹਰਾ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ ਉਹ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਰਖਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਵਿਚ। ਇਸ ਲਈ ਹੀ "ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ" ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਜਦੇ ਹਨ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਨੇਕਾਂ ਯਤਨ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਰਪੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਕੁੱਝ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਅਣਜਾਣੇ ਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰੀ ਸੰਗਤ, ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਹੀ ਅਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਵਿਚ ਫਸਕੇ ਅਧੋਗਤੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ।

"ਅੰਧੀ ਰਯਤਿ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਭਾਹਿ ਭਰੇ ਮੁਰਦਾਰ ॥
ਗਿਆਨੀ ਨਚਹਿ ਵਾਜੇ ਵਾਵਹਿ ਰੂਪ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
ਊਚੇ ਕੂਕਹਿ ਵਾਦਾ ਗਾਵਹਿ ਜੋਧਾ ਕਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਜਤਿ ਸੰਜੈ ਕਰਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥"....

"ਮੁਖ ਤੇ ਪੜਤਾ ਟੀਕਾ ਸਹਿਤ ॥ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਨਹੀਂ ਪੂਰਨ ਰਹਤ ॥
ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੇ ਕਰਿ ਲੋਕ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥ ਅਪਨਾ ਕਹਿਆ ਆਪਿ ਨ ਕਮਾਵੈ

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਐਸੇ ਪਾਖੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਹੀ ਡੋਬ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ:-

"ਵਾਚੈ ਵਾਦੁ ਨ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥
ਆਪਿ ਡੁਬੈ ਕਿਉ ਪਿਤਰਾ ਤਾਰੈ।" ....

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ਉਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਠਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਰਵਾਜੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਤ ਬਦਲਦੇ ਗਏ ਇਕ ਸਮਾਂ ਐਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਭੇਜਿਆ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁਚੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਹੋਣਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। (ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚੋਂ 21000 ਰੁਪੈ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀਆਂ, ਟੈਲੀਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਲੀਫੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਮਪੇਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਗਰੰਥੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਸੂਰ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹੈ।)

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 18 ਉਤੇ

ਪੰਨਾ 17 ਦੀ ਬਾਕੀ

18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ। ਐਸੇ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਕੀ ਸਿੱਖਾਂ, ਨਿਰਮਲੇ ਮੱਤ ਦੇ ਸਾਧੂ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਈ ਰਖੀਆਂ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਮਰ ਰਹਿਣਗੇ। ਬਾਰਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਾਂ ਬਣੀਆਂ। ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੌਰ ਉਪਰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਲੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਅਤੇ ਕਾਜੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ। ਰਸਮੋ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ।

19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢਾਹ ਲਾਈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ, ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 40-50 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਮੇਹਨਤ ਪਿਛੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਚਲੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਹੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਸਮਾਂ 1917 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1924 ਦਾ ਸੀ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ।

ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਭ ਜਾਣੂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 1924-25 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਮੱਤ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਉਪਰ ਛਡ ਦਿਤਾ। ਕੁਆਲਟੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਆਂਟੰਟੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਥੋੜੇ ਪਰ ਅਸੂਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

"ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਕਰੈ ਵਿਰਲੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਇਆ ॥
ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ॥" ....

"ਕੋਟਨ ਮੈ ਨਾਨਕ ਕੋਊ ਨਾਰਾਇਨੁ ਜਿਹ ਚੀਤਿ ॥" ......

"ਹੈਨਿ ਵਿਰਲੇ ਨਾਹੀ ਘਣੇ ਫੈਲ ਫਕੜੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥" ....

ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਟੱਲ ਸਚਾਈ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, "ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜਾਣਹੁ ਗੁਰਸਿਖਹੁ, ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਮੁਹੁ ਕਢਾਏ ॥" ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਰਸਤਾ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਸੂਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਹੂਲਤ ਨੇ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਰੁਹ ਰੀਤੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਸੱਚ ਦੇ ਅਸੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਲਈ ਖੜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪਛਾੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਧੜੇ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਖਿਚੋਤਾਣ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਅਸਲੀ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਚੌਧਰਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ। ਜਿਸ ਲਈ ਕੁਆਂਟੰਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਲ ਸਰੂਪ

ਅਜ ਹਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਆਲਿਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੁਆਂਟੰਟੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਮ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜ ਦੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜ਼ੁੰਮੇਂਵਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬਾਹਰੀ ਦਖਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਐਸੇ ਐਸੇ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤੇ ਕਿ ਅਜ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਰਜ਼ਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ :— ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਕ ਕੀਤਾ

"ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਚਾਨਬੋ ॥" ....
"ਏਕੁ ਪਿਤਾ, ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ, ਤੂ ਮੇਰਾ ਗੁਰ ਹਾਈ ॥" .....
"ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭੁ ਜਗੁ ਉਪਜਿਆ, ਕਉਨ ਭਲੇ ਕੋ ਮੰਦੇ।" .....

ਪਰ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਸੀਟਾਂ ਰੀਜ਼ਰਵ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਬੁਤ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵੰਡੀਆਂ। ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਉਪਰ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਰਦਾਰ ਆਪ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਵੋ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ। ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਗੇ, ਤੀਬਤ, ਟੂਣੇ ਟਾਮਣ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਵਰਜਿਆ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਵਰਤਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਕਮ ਸੀ ਸਾਨੂੰ

"ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਜਤੀ ਹੋਇ, ਪਰਨਾਹੀ ਧੀ ਭੈਣ ਵਖਾਣੈ ॥"

ਪਰ ਇਕ ਨਾਰੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਬਗਾਨੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਘਰੇ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਣਦੇ ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਇਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਇਖਲਾਕ ਤੋਂ ਗਿਰੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। 1925 ਤੋਂ 1986 ਤੱਕ ਦੇ 61 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਾਮਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰਖ ਦਿੱਤਾ। ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਉਪਰ ਸਾਰਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਰਹਿਤਾਂ ਬਣਾ ਦਿਤੀਆਂ। ਅਜ ਵੀ ਕਈ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"ਜਿਨਿ ਆਤਮ ਤਤੁ ਨ ਚੀਨਿਆ ॥ ਸਭ ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਅਬੀਨਿਆ ॥"

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਭਰਮਾਂ, ਭੇਦਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਚੁਕ ਕੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕੌਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ :-

"ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਜਪੈ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ, ਏਕ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਨੈਕ ਨ ਆਨੈ ॥
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸਜੈ, ਬ੍ਰਤ ਗੋਰ ਮੜੀ ਮਟ ਭੂਲ ਨ ਮਾਨੈ ॥
ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਦਇਆ ਤਪ ਸੰਜਮ, ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਏਕ ਪਛਾਨੈ ॥
ਪੂਰਨ ਜੋਤ ਜਗੈ ਘਟ ਮੈ, ਤਬ ਖਾਲਸ ਤਾਹਿ ਨਖਾਲਸ ਜਾਨੈ ॥"

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸੋਮੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ? ਜੀ ਨਹੀਂ। ਅਸਲੂਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਹੂਲਤ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਥੋਥੇ ਨਵੇਂ ਜਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਅਸਲੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਹੀ ਉਲਟ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਾਂ।

"ਜਗਿ ਚਤੁਰੁ ਸਿਆਣਾ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਨਾਉ ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਗਵਾਰੀ
ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਹਿ ਬੇਦੁ ਸਮਾਲਹਿ ਬਿਖੁ ਭੂਲੇ ਲੇਖਾਰੀ ॥"

ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 18 ਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਦਲ ਚੁਕੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਰਨਾਲਾ ਓਥੇ ਦਾ ਓਥੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੰਤ ਹੋਰ ਬਿਠਾ ਦਿਤਾ। ਹੱਲ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਧਰਮੀ ਹੋਣ। ਅਜ ਦੀ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਗੱਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਫੇਹਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ? ਅਜ ਲੋੜ ਹੈ ਐਸੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂ ਕਿ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 19 ਉਤੇ

ਪੂਰੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਫੋਰਸ ਹਟਾ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਉਭਰਦਾ ਗਾਇਕ : ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ

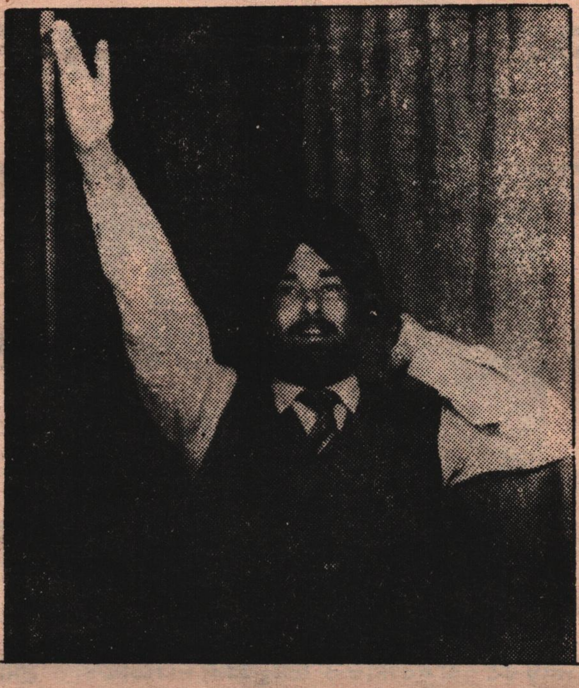
ਜੈ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ

ਮਧਰੇ ਕੱਦ ਤੇ ਮੁਗਦਰ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਮਾਏ ਸੁਡੌਲ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ ਸਤਨਾਮ ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ ’ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਗਾਇਕ ਨਾਲੋਂ ਅਖਾੜੇ ਵਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਮੱਲ ਵਧੇਰੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦੀ-ਰੰਗ, ਅਲਵੇਲੇਪਣ ਅਤੇ ਚੁੰਬਕੀ-ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਅਣਗਿਣਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੂੰਜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਕੰਨ ’ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਹ ਲੰਬੀ ਹੇਕ ਕੱਢ ਕੇ ਕੋਈ ਸ੍ਵੈ-ਰਚਿਤ ਗੀਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਿਲ-ਟੁੰਬਵਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕਵਾਰਗੀ ਗਹਿਰਾ ਉਤਰ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬਾਂਕੀ ਕਲਾ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਉਸ ਨੇ ਏਨੇ ਸਕੂਲ, ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ, ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਯ ਪੱਧਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਮਾਰੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।

ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰਬੀ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਵਜਾਉਣੀ ਸਿੱਖ ਲਈ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ’ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਗੀਤ : ਅਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਕ-ਅੱਧ ਗੀਤ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਕਲਾ ਦਾ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਣ ਦਾ ਘੱਟ ਹੀ ਅਵਸਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਓਪੇਰੇ ‘ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ’ ਅਤੇ ‘ਕੀਮਾ ਮਲਕੀ’ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਖੇਡੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਗਿਆਨ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਕ ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਖੇਡ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਦਿਵਾਉਣ ’ਚ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ।

‘ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਫਿਰੇ ਝਾੜੀਆਂ ਫਰੋਲਦੀ, ਝਨਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੋਹਣੀ ਘੜਾ ਟੋਲਦੀ’

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ 1980 ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਮਾਲੀ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਰਹੀ। ਉਹ 1981 ਤੇ 84 ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਯੁਵਾ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਵੋਤਮ ਲੋਕ ਗਾਇਕ; 81-82 ਤੇ 84 ਵਿਚ ਸਰਵੋਤਮ ਪਲੇ ਬੈਕ ਸਿੰਗਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਬੰਗੇ ਵਿਚ 1982 ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ, ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਲਈ ਟਰਾਫੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ। ਜੈਪੁਰ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਸਰਵ-ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ’ਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਾਜ਼ਾਂ, ਤੂੰਬੀ, ਘੜੇ ਅਤੇ ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਗਾਉਣਾ ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸ਼ਲੀਲ ਲਿਖਣ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਫਰਤ ਹੈ।

ਪੰਨਾ 18 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਹੀ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

1925 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਿਆ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਅਲੱਗ ਸਿਸਟਮ ਹੈ, 1972 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਿਆ, ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਧਾਨ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਬਣਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਾਲਤ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਸਿਧੀਆਂ ਵੋਟਾ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣਾਂ, ਨਾਮਜਦਗੀਆਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਰਲਵੇ ਅਤੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਟਰਸਟ, ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ, ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਟਾਈਮ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ, ਚੌਧਰਪੁਣਾ, ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਆਦਿ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਪਖੋਂ ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਫੇਹਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੀ ਸਿਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਤੀਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ” ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਦਾਨਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂੰਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਖ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਕੇ ਯੋਗ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ :-

“ਜਿਉਂ ਮਰਿਜਾਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਗਊ ਪਾਸ ਅਖਾਜੁ।
ਮੁਸਲਮਾਣਾਂ ਸੂਅਰਹੁੰ ਸਉਗੰਦ ਵਿਆਜੁ।
ਸਹੁਰਾ ਘਰਿ ਜਵਾਈਐ ਪਾਣੀ ਮਦਰਾਜੁ।
ਸਿਹਾ ਨਾ ਖਾਹੀ ਚੂਹੜਾ ਮਾਇਆ ਮੁਹਤਾਜ।
ਜਿਉਂ ਮਿਠੇ ਮਖੀ ਮਰੈ ਤਿਸੁ ਹੋਇ ਅਕਾਜੁ।
ਤਿਉਂ ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਝਾਕ ਹੈ ਵਿਹੁ ਖੰਡੂ ਪਾਜੁ।”

ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਅਤੇ ਚੌਧਰਪੁਣੇ ਦੀ ਭੁਖ ਵਾਲੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪਰਨਾਲੀ ਬਦਲਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਉਪਰ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ :—

“ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਿਰਸਾਣ ਕਰ ਖੇਤ ਬੀਜ ਸੁਖ ਫਲ ਨ ਲਹੰਦੇ।
ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਪਾਰੀਏ ਲੈ ਲਾਹਾ ਨਿਜ ਘਰ ਨ ਵਸੰਦੇ।
ਚਾਕਰ ਕਰ ਕਰ ਚਾਕਰੀ ਹਉਮੈ ਮਾਨ ਨ ਸੁਲਾ ਕਰੰਦੇ।
ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਕਰ ਕਰ ਕਰਤਬ ਥਿਰ ਨ ਰਹੰਦੇ।
ਰਾਜੇ ਪਰਜੇ ਹੋਇ ਕੇ ਕਰ ਕਰ ਵਾਦ ਨ ਪਾਰ ਪਵੰਦੇ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਣ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੋਇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰ ਮੇਲ ਮਿਲੰਦੇ।
ਗੁਰਮਤਿ ਚਲਦੇ ਵਿਰਲੇ ਬੰਦੇ ॥”

ਐਸੇ ਵਿਰਲੇ ਬੰਦੇ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਉਪਰ ਚੱਲ ਕੇ ਗੁਰੂ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਅਗੇ ਫਿਰ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਵੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :-

“ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਹਥ ਜੋੜ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ ਰਹਿਨ ਖੜੋਤੇ।
ਚਾਰੇ ਚਕ ਨਿਵਾਇਆ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਇਕ ਸੂਤ ਪਰੋਤੇ।
ਵੇਦ ਨ ਪਾਇਨ ਭੇਦ ਕਿਹੁ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਪੰਡਤ ਸੁਣ ਸੁਣ ਸ੍ਰੋਤੇ।
ਚਹੁ ਜੁਗ ਅੰਦਰ ਜਾਗਦੀ ਓਤ ਪੋਤ ਮਿਲ ਜਗ ਮਗ ਜੋਤੇ।
ਚਾਰ ਵਰਨ ਇਕ ਵਰਨ ਹੋਇ ਗੁਰਸਿਖ ਵੜੀਅਨ ਸਨਮੁਖ ਗੋਤੇ।
ਧਰਮਸਾਲ ਵਿਚ ਬੀਜਦੇ ਕਰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸੁ ਵਣਜ ਸਓਤੇ
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਮਿਲ ਦਾਦੇ ਪੋਤੇ ॥”

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸੋਮੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਦੇਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਐਸਾ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਬਣ ਸਕੇ।

ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲੇ ਫੌਜ ਹਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫੌਜ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲੀਸ ਜੇ. ਐਫ. ਰਿਬੈਰੋ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਥੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਨਿਕਾਸ ਓਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਸਰਹੱਦੋਂ ਪਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸਮਗਲਰ ਦੇ ਬਟੂਏ ਵਾਂਗ ਆਫਰੇ ਹੋਏ ਪੰਚ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਖਚਰੀ ਮੁਸਕਣੀ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਮੇਰੇ ਲੋਕੋ,

ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਮੈਂ ਤੁਸਾਂ ਵੱਲ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ। ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਲ ਦਿਨ ਦੇ ਯਾਰਾਂ ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਆ ਕੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਉਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕਲਰਕ ਥਾਂ ਤੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁਚਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਹੋਰ ਸੀ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 29 ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਵਜ਼ੀਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤੇ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੀ ਥੁੜ ਕਰਕੇ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜੇ ਸਨ। ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਯਾਰਾਂ ਵਜੇ ਸੌਂਹ ਚੁਕਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਇਤਨੀ ਭੀੜ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਭੀੜ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੇ ਯਾਰਾਂ ਵਜੇਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਯਾਰਾਂ ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੇਜ਼ਮੀਰੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੰਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਨਵੇਂ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੋਠੀਆਂ ਨਾਲ ਨੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲੁੱਟ ਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕਸੂਰ ਕਿਸਦਾ ਹੈ? ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਿਲੋਂ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੇਈਮਾਨ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਿਰਫ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਸੂਰ ਮੇਰੇ ਲੋਕੋ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿਖ ਰਹੇ ਹੋ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਅਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਗਲਤ ਬੰਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਅੱਠ ਨੌਂ ਅਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹੋ। ਹੁਣ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ

ਦੀ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ **ਇਸ ਮੂਰਖਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਨਹੀਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।**

● ਹਾਲੀ ਸਤ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਗੰਦੇ ਨਜ਼ਾਮ ਦੀ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਅਮਲ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸੀ ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਹੜੇ ਤਲਖ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਹਾਲੇ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

● ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੋ ਦੇਵ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿੱਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਰੂਸ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੈ। **ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਆਪਣੀ ਮੂਰਖਤਾ ਉਤੇ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਆ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਗਏ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਜਨੂੰਨ ਹੱਥੋਂ ਪਾਗਲ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀਆਂ ਦੀ ਬੜ੍ਹਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਉਚੀ ਉਚੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਫੂਕ ਕੇ ਰਖ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿਨੂੰ ਫੂਕ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਗੇ?** ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਪੁਛਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ? ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਹੈ? ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿੰਦੀਏ ਅਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਹੋਰ ਹੀ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਵਡਾਲੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹਨ, ਇਹ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹਤਿਆਰੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਬਾਤ ਵਿਚ ਸੂਰਮੇ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਆਖਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ **ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਅਸਿਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਾਂ**

● ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਬੇਦਲੀਲੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਬਦਲਾ ਸਾਰਿਆਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੈਣਾ ਕਿਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਜਬ ਹੈ? ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਸਿਖ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚ (ਮੇਰਾ ਜ਼ਾਤੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ) ਜਦੋਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਝੱਟ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਦਲੀਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮਅਜ਼ਕਮ ਇਸ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਵਜ਼ੀਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਮਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਝੱਟ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਭੂਤਰੇ ਹੀ ਬਹੁਤੇ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਹੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। **ਇਹ ਬੇਦਲੀਲਾਪਨ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਹੌਲੇ ਹੌਲੇ ਘੁੰਣ ਵਾਕੁਨ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।** ਅਸੀਂ ਇਹਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 21 'ਤੇ

ਪੰਨਾ 20 ਦੀ ਬਾਕੀ

● ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕੱਢ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਿਹੜਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹਦਾ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਵੀ ਬੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜਿਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਰੌਲੀ ਪਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਰੱਤਾ ਜਿਨਾ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। (ਸਿਵਾਏ ਬਾਹਰ ਵਸਦੀ ਸਿਖ ਵਸੋਂ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਪੰਜਾਬ ਹਰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਲੀ ਤੇ ਟੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਦੀ ਟੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।) ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਸਿਖ ਹਨ ਜਾਂ ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ 'ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ' ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁਜ ਜਾਦ ਇਹ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਫਿਕਰ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। **ਪੰਜਾਬ ਉਜੜਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਹੀ ਉਜੜਦੇ ਹਾਂ।** ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਉਜੜਦਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

● ਅਸੀਂ ਸਮਝਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮੂਰਖ ਕਿਉਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਬੇਦਲੀਲੇ ਕਿਉਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਜੜ੍ਹ **ਧਾਰਮਕ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦ** ਹੈ। ਹਰ ਧਰਮ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਚਾਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁੱਚੀ ਹਰ ਘਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰੁੱਚੀ ਇਹ ਮੰਨਕੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਕੋਲ ਹੀ ਆਖਰੀ ਸਚਾਈ ਹੈ ਹਰ ਇਕ ਧਰਮ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਾਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚਣੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਤੁਅੱਸਬ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੋਚਣੀ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੌ ਵਾਰੀ ਦੁਹਰਾਈਏ ਕਿ ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਤਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੈਰ ਰਖਣਾ ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੋ ਕੇ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਧਾਰਮਕ ਅਕੀਦਿਆਂ ਨੇ ਬੜੀ ਵਾਰੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਐਸੇ ਅਕੀਦੇ ਨਾਲ ਚਮੜੇ ਰਹੀਏ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਧਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਕੀਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਹੋਵੇ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੌਂਸਲਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਬੇਦਲੀਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਕੀਦਾ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਫਲਸਫੇ ਤੋਂ (ਧਰਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਨੇ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਖਾਹਮਖਾਹ ਰੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ) ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚਣੀ ਤੋਂ ਆਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

● ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਵੀ ਹਨ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿਸਾ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਹੱਲ ਹੋਣਗੇ। ਬੜੀ ਵਾਰ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਾ ਛੱਡੀਏ ਧਾਰਮਕ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦ ਤੋਂ ਉਤੇ ਹੋ ਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਏਆਮਾ ਬਣਾਈਏ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਤਰਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ।

● ਇਹ ਰਾਏਆਮਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਏ ? ਆਮ ਗਲਬਾਤ ਵਿਚ, ਸੱਥ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਗਲਬਾਤ ਵਿਚ ਜਲਸੇ ਕਰਕੇ, ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਨਾਟਕ ਕਰਕੇ, ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਈਏ। ਪਰ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੀਏ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਪਖੰਡ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਹ ਏਕਤਾ ਤੋੜਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਇਹ ਹੱਕ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਅਸੂਲੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਸਿਆਣੇ ਬਣਕੇ ਆਪਣੇ ਬਣਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੂੰ 'ਜੁੜਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ' ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌ: ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰਹੱਦੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 'ਜੁੜਵੇਂ ਸਹਿਰਾਂ' ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜਪੁਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚੋਂ 15000 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਅੰਤਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵੇਣੂ ਗੁਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ 'ਜੁੜਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਊਣਾ ਤਾਂ ਘੜੀਆਂ ਪਲਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ
ਲਿਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਇਬਾਰਤ .
ਕੌਣ ਕਹੇ ਕਿ ਦੋਸਤ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਛੁਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ .

ਖੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਿਬੂਬ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਮਾਂ, ਭੈਣ ਤੇ ਪਤਨੀ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ
ਦਿਲ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਦਿਲ ਕਾਲੇ ਕਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਤੇ ਕੌਣ ਕਹੇ
ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹਕੇ
ਖੁਰਦਾ ਹੈ .

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ
SUBSCRIPTION FORM

To

The Canada Darpan
P.O.BOX 265
Surrey, B.C.
Canada, V3T 4W8
Ph. 581-4473

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my Subscription for the year(s)....... I may be sent the newspaper at the following address :

Name..
Address..
City..
Province...
Postal code..
PHONE.

One Year	25 dollars
Two Year	45 dollars
Three year	65 dollars
Life membership..........	[illegible]00 dollars
ASIA........................	[illegible]00 dollars[a year]
U.S.A.	30 dollars [a year]
Europe	100 dollars[a year]
Africa	100 dollars [a year]

US-Pak Collusion: The Punjab Theatre

As India enters the mid-eighties, her future has become a major question in world politics. There are many reasons for this. The seven hundred million people of this country comprise nearly one-fourth of the total human race. They have not only wrested political independence from the British rulers but also have embarked on the path of economic independence. If colonial India in the past was the bastion of British imperialims, today's free India with its dynamic domestic and external policies, has become a vital factor in global politics. India is not only the head of the nonaligned movement but has also been a consistent champion of peace, disarmament. elimination of the danger of nuclear war and above all, of a new international economic order. Thus India is playing a great and positive role in shaping modern international relations, for which the American ruling circles are naturally far from being happy. They have, therefore, engaged themselves in a tough battle for destabilising India, if possible balkanising her.

Long before the recent developments in Punjab, American scholars forecast that by the end of the present century, India would no longer remain as a united nation and split into a large number of states. This academic exercise in reality betrayed the thinking of the American ruling circles. In the last three years, these prophets of doom have been more outspoken on this crucial question relating to the unity of India. Let us examine the following.

"Unfortunately, for reasons too complex to discuss in detail here, the United States has generally failed to come to satisfactory terms with India since independence. The Gandhi regime pursues an anti-American policy on a number of issues, the most obvious being Afghanistan and South-East Asia, but India is not the giant it claims to be, in fact, it more aptly suggests the Chinese epithet, a paper tiger. Its weakness lies in its many unresolved domestic and international problems; apart from endemic poverty, there is a noticeable growth of separatist movements, to the extent that there is a real possibility of the balkanisation of India which would destroy its influence in the Third World and elsewhere. Such a development, while raising a host of new problems, would undoubtedly seriously damage the interests of the Soviet Union, a traditional friend of neutralist India. But even if India does not succumb to balkanisation, the non-Communist opposition to Indira Gandhi might consolidate its ranks and create an increasing possibility for the emergence of a realistic alternative government. The United States could watch the erosion of the Nehru-Gandhi tradition, almost irrespective of the form it takes, with some complacency (emphasis added).

In fact, since the notorious Coupland plan, the US policy makers have developed a passion for disintegration of India. Though the game started with the 'Kashmir dispute', over the last 40 years, they have been drawing maps of India with new 'Sikh', 'Christian' and other American satellite states. It was, however, not merely an academic exercise.

Before we come to this aspect of the American policy towards India, it will be pertinent to make a passing reference to other facts of destabilisation.

India for long has been the target of neocolonialist policies aimed at destabilising her. Numerous attempts have been made to bring pressure to bear upon its governments. Nefarious acts, from prompting anti-government actions to bribing select opposition leaders, have been undertaken.

The US has, over the last few years, been attempting to destabilise the internal political situation in India with the help of CIA operations and domestic extremist and separatist forces. It has also been seeking to create a hostile atmosphere around India and to change the alignment of forces in the region to India's disadvantage, thus forcing the country to divert funds from development purposes, and join a forced armed race. This end is pursued through massive exports of up-to-date arms to neighbouring Pakistan.

Washington also pursues an economic policy which is detrimental to the interest of India. It curtails, or even denies financial aid to India. Washington has been contemplating to impose 'tougher terms' for giving loans to India.

Here is a remarkable example. According to western classification, India is a 'low-income bracket country'. However, she had in 1980 received an official aid from the industrialised capitalist states which was smaller than the one received by Israel, which has 195 times less population than India and ranks as an industrialised capitalist country.

Morever, in mid-1982 the IBRD, under whose aegis a consortium for aid to India operates, announced its decision to cut almost by half its relatively easy-term IDA loans to India.

Another instance of western, particularly American, policy of economic blackmaid regarding the states that would not toe the western line, is the World Bank's decision to cut India's share substantially.

Now, let us analyse why the imperialists chose Punjab to start their offensive. It is among those states which constitute the backbone of the Indian economy. It has the highest per capita income. Around 81 per cent of its area under agriculture is irrigated and 98 per cent of the area under wheat and 94 per cent of area under rice are under high-yielding varieties. Punjab has recorded the highest average per hectare yield both of wheat and rice. Between 1974-75 and 1983-84, the production of foodgrains doubled. During this period the share of Punjab in total national production of rice increased from less than 3 per cent to around 9 per cent. At present Punjab accounts for more than one-fifth of the total national output of wheat. The state has been the largest contributor of both rice and wheat to national kitty. Without its contribution it is difficult to run the public distribution system and keep prices under check. Punjab privides employment opportunities to a large number of agricultural labourers from Bihar. Orissa and eastern UP.

The decline in Punjab 's agricultural economy will adversely affect country's industrial economy too. Punjab with its highest per capita income has a very high demand for industrial goods. It has the highest

(conted. at page 23)

(conted. from page 22

per capita consumtion of motor vehicles, synthetic fibres, tractors, pumping sets, fertilisers, pesticides, insecticides and a large number of consumer goods.

It plays an important role in India's export trade. Its exports consist of engineering goods, electrical appliances and gadgets, woollen and cotton hosiery goods, sports goods, readymade garments, etc. It produces 60 per cent of bicycles, and 95 per cent of woollen hosiery units are located in Punjab. As much as 75 per cent woollen hosiery products are exported. Any slackening in the production of industries, catering to export needs, will lead to further deficits in the balance of trade. India will have to curtail its imports or seek commercial loans and both these alternatives are infurious. Products of Punjab's industrial units constitute a significant portion of India's exports to the Soviet Union. If India fails to fulfil its commitments to supply agreed volumes of these goods, the Soviet Union will be forced to look elsewhere. The loss of the Soviet market cannot be easily made up.

On August 30, Prime Minister Indira Gandhi lashed out at the US for not honouring its commitments and for violating agreements. Her anger was understandable . Notwithstanding, India's efforts at improving relations with the US, the US administration has undertaken actions that only inevitably lead to a further slide in relations. This is precisely what is under discussion here. As a matter of fact, American suspicions regarding India not only persist but are hardening under the Reagan administration primarily because India is following an independent policy.

More relevant to India is Washington's view of the regional equations and the way it is building the military might of Pakistan and is working out some sort of an alliance with other countries in the region with Pakistan as the key link. Whatever might have been Carter administration's reservations about India and whatever might have been the nature of its attempts to strike a balance between India and Pakistan, it is certain that Washington now is actively engaged in destabilising India, both economically and politically. The operation destabilisation Punjab has both these objectives in view. But here we are mainly concerned with the overt and covert attempts of the Reagan administration to weaken Punjab.

The former director of the CIA William Colby had in an interview to Time newsmagazine declared that "The US intelligence service has interfered and will go on interfering in the affairs of other States if their policy infringes upon USA's interests." These words are true of India too.

After India won independence, it began to occupy a special place in CIA's plans. The American secret services have set for themselves the aim of destabilising at all costs the political situation in our country in order to make India give up its progressive foreign policy.

Elections to the various bodies of power have a always been regarded by the Amercian espionage department as convenient time for implementing its plans. For example, Carol Lucy, former first secretary of the US embassy in India, was expelled from India in 1957 for her attempts to influence the outcome of the election campaign. CIA agents Keeland and Moor, who worked in the guise of correspondents, were forced to leave India in 1962 on the same ground, William Grimsley, Herbert Spivak, Edwin Peachouse and a number of other American citizens staying in India were accused of interfering with the course of the election compaign in 1967. Americans Terrence Douglas, Norbert Garret and John Yates were found giving active assistance to right-wing forces during the general elections in 1977.

The situation has not changed now. Several months before elections were held in Andhra Pradesh, Karnataka and Tripura—separatist violence broke out in Tripura in North-East India. A certain Dr Barutz, who turned out to be a CIA agent, was implicated in instigating them.

As far as the southern states of Karnataka and Andhra Pradesh are concerned, the US Consulate in Bombay, the closest American centre to them, received instructions to step up work among the local branches of the ultra rightist terrorist organisation 'Anand Marg'. Clearly the aim of the CIA was to plant its own people among politicians, the army and the police.

Some American experts, who have conducted research in CIA operations, have come to the conclusion that a major change has taken place in the technique and operation of the CIA in the eighties in the third world countries, particularly those countries which are following an independent foreign policy. The most important facet of this technique is what these experts call "to spy and disrupt". In fact, this has become the cornerstone of almost all undercover activity organised by the CIA in political parties, groups and institutions of those countries, which have been identified as 'hostile and unfriendly'. India obviously comes in the category of an "unfriendly' country. The crux of the matter is that the CIA is an important political limb of the US administration in implementing its foreign policy.

It is against this backdrop that the CIA activities in Punjab need to be examined. Any analysis at the moment, of CIA operations in Punjab in the recent past has its own limitations, as more facts are yet to be unearthed. it is well known that both in India and abroad the CIA has been the most active American instrument for the promotion of the secessionist movement of Khalistan.

In this connection, two revealing facts need to be recapitulated.

Harry Barnes, US ambassador in India, equated the 'Khalistan' demand with the freedom struggle of the people of Puerto Rico in an interview in mid-June 1983. It was widely reported in the Indian press. It may be mentioned here that Barnes has been listed in authoritative Who is Who in CIA, compiled by Dr Julius Mader on pages 46-47, though the US ambassador has covered more areas since this publication. And he knows more languages than mentioned there. This controversial book is taken seriously by American researchers into, and campaigners against the CIA.

It is also worth mentioning here that the posting of another CIA operator George Griffin as a diplomat in India in the US embassy was blocked by the Indian government.

However, a senior American diplomat of the rank of the first secretary has been a frequent visitor to Chandigarh in the recent past. During the course of his various visits to this ultra modern city, he has been meeting journalists, politicians and some officers. Obviously these mysterious visits had some definite link to what was happening in Punjab.

(to be continued)

(with courtsey from book "Agony of Punjab")